

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor

REVISTA EVREIASCĂ

Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Genf előtt!...

Harcoltjunk az igazi cionizmusért

Világszerte delegátusokat választanak a cionisták, akik az augusztusi genfi világgongresszuson képviselni fogják a cionista világnézeti és a világszervezetben lévő véleményét és irányt akarnak szabni a jövőre nézve a zsidóság palesztinai politikájának.

A két évvel ezelőtt Zürichben lefolyt világgongresszus keserű emléket hagyott a világ zsidóságának szívében. Akkor volt a „ja” és „nein” sagerek világa, amely hetekig tartott és végül győzött a felosztási terv, amely a 116.000 négyzetkilométernyi Palesztinából 4600 négyzetkilométert akart elfoglalni. Mily furcsa, hogy az angolok minden előzetes ígéretése dacára a felosztási terv csufos kudarcba fulladt és a cionista világszervezetnek akkori vezetősége még ma is uralmon van és vezeti tovább az ügyeket.

Dicséretre legyen mondva az akkori mizrachista delegátusoknak, a legélesebben harcoltak a felosztási terv ellen, ami értelmű is, mert a zsidó vallásos világnézet alapvető posztulátumát árulja el az, aki beleegyezik abba, hogy a régi történelmi Palesztina határait úgy vonják meg, hogy az megcsönkítsa az ősi földet. A mizrachista delegátusok oroszlanként harcoltak, de az a „binacionális” szellem, amely egyszerre két eszmét akar szolgálni, keresztülvitte akaratát, amely könnyen katasztrófálissá válhatott volna. Ez a „balkezes” és egyúttal baloldali politika azóta is számos ügyben kompromittálta a cionista eszmét. Még most is, amikor Erdélyben a delegátusok választása ügyében folyik az agitáció, a baloldali frakció nyíltan hirdeti és legerősebb argumentációja, hogy a két nép kibékítésén fáradozik. Nem tagadhatja egyetlen zsidó sem, hogy ez nagyon jó és üdvös volna és boldoggá tenné a zsidó milliókat, ha a terv sikerülne. De belátható időn belül ez csak fantazmagória lehet és akik ezt hirdetik, azok ködövek és domlások, akiknek fogalmuk sincsen a realpolitikáról és mindazok a delegátusok, akik a világ négy sarkából Genfbe összegyűlnek majd és azt a téveszmét képviselik, azok a zsidó Palesztina sirját ássák meg, az új zsidó állam korai sirját.

Konstruktív zsidó állameszmét csak azok képviselnek a világszervezet keretein belül, akik a tradíciójú zsidósághoz ragaszkodnak, akik nem tudják elképzelni a május elsejét, mint legfőbb nemzeti ünnepet, akik nem tudják égit magasztalni a kollektívákat és a héberül beszélő, de szombaton dolgozó zsidó ifjút nem tekintik a jövő generáció legfőbb letéteményesének.

Erdekes és elgondolkodtató, hogy a valódi zsidó állameszmét a világszervezetben

egyedül és kizárólag a vallásos elemek képviselik, akik már 55 évvel ezelőtt Sámuel Mohilever zászlaja alatt tömörültek és azóta is legtöbbször meg nem alkuvóan harcolnak a Tóra alapján álló Palesztina érdekében. Hova jutott volna a zsidó országépítés, ha nem állott volna ott fékező erőnek, a konstruktivitás kifejezőjének és az építés művét összekovácsló erkölcsi alapnak — a mizrachista ideológia és az ezt hirdető zsidó milliók?

Hisszük és valljuk, hogy a legigazibb zsidó országépítők a gettó gyermekei, akikben benne zsong az otthoni tradíció emléke és annak szellemében élnek. Akiknek könyvespolcán Marx és Engels tanai vannak, Tnach és a héber irodalom ősi és modern jelesei helyett, azok lehetnek jó „munkások”, lehetnek jó „országépítők”, de nem Zsidóország építői. Ezek azok, akiknek csaknem mindegy, hogy Biro Bidsan, vagy Erec. A fontos és lényeges, hogy a „kiszérlés” sikerüljön, „megmutassuk” a világnak, hogy mi előbbre vagyunk, mi a „jövő társadalmát” akarjuk építeni mintaképpen — értékkel, vagy érték nélkül...

Sok minden, talán minden attól függ, hogy Genfben kik lesznek. Vajon az ideoda rángatható hallisták, akik eltűnnek és elnyomódnak a különböző jobb és bal között. Vagy a munkásság képviselői, akik a zsidó lényegtől távolálló experimentális eszméket képviselik és akik a nagy nemzetköziségről álmodnak — zsidó alátétessel. Akik a kollektív társadalom kizárólagi telepének akarják degradálni Palesztinát.

Nem-e inkább azt akarjuk, hogy a konstruktív, sőt a legkonstruktívabb párt képviselői álljanak az élre, hogy ne történhesék meg újra az a hallatlan kudarc, amelybe a legutóbbi kongresszus is torkollott. A miz-

rachista delegátusok munkájától sok minden függ és hogy konstruktív férfiak dolgozhatnak az országépítés nagy művén, az tőlünk is függ, attól a 14.000 sékelfizetőtől, akik vasárnap Erdélyben az urnák elé kell járuljanak, hogy eldöntsék szavazatukkal azt, vajjon kik képviseljék a genfi világgongresszuson az erdélyi zsidóságot?

Minden egyes delegátus gondoljon e pillanatban arra, hogy a mizrachista ideológiát kiadó és nagykonceptív férfiak képviselik. Gondoljanak a megboldogult Rav Ickhak Hakohen Kook-ra, aki hatalmas fáhlya volt a zsidóság sötét horizontján. Gondoljanak Rav Herczogra, aki ma grand-rabbija a palesztinai zsidóságnak, Rav Amiel-re, Tel-Aviv főrabijára, Rav Uziel-re, Rav Fischman-ra, aki mártírságot szenvedett legutóbb is az eszméért, Rav Meir Berlin, Rav Neufeld, az ősz Rav Nissenbaum, aki a lengyelországi zsidóság nagy vezére, Rav Nurk, a volt lettországi miniszter, Rav Brod, meg Herzl volt munkatársára: Hersl Farbstein-ra.

Ezek mind nagy erők, építők és tudósok, képzettségükkel minden időben megállják helyüket és ha száruk lesz a többi delegátusokkal együtt a genfi zsidó világgongresszuson, akkor nem lehet többé olyan szégyenteljes kudarc, mint amilyen a felosztási terv volt, meg az azóta történő csunya visszahozások, meg a Fehér Könyv szégyene.

A zsidóság nem is tudja talán, hogy milyen sorsdöntő napokat él át és mennyire sok minden függ attól, hogy mi lesz a cionista világszervezetben a legközelebbi két esztendőben. Az bizonyos, hogy a mizrachistának sok delegátust kell küldeni Genfbe és ottan egészen más irányt kell szabniuk a vonatkozásban, amely most egészen elferdülten halad téves irányban.

A zsidó sékelfizetőeknek hatalmas feladata van július 16-án. Minden egyes sékelfizető tartsa kötelességének, hogy a mizrachista listára szavazzon. Nem erdélyi viszonylatban kell gondolkodni, hanem világvizonylatban és akkor minden vallásához ragaszkodó zsidó tudja, hogy mi a kötelessége.

Hogyan pusztult el hat év alatt a német zsidóság?

London. — A „News Chronicle” egy statisztikát közöl a németországi és ausztriai zsidóság összeomlásáról. Nem hivatalos jelentések szerint, amelyet május 17-én közöltek a német hatóságok, a németországi 650.000 főnyi zsidóság 300.000 főre redukálódott a régi Németországban. Ebből 200 ezer főnyi zsidóság emigrált, 30.000 zsidó fogságban és koncentrációs táborban van, 20

ezer zsidó öngyilkosságot követett el. Körülbelül 8000 zsidót öltek meg és 90.000 zsidó természetes halállal halt meg.

Az osztrák 300.000 főnyi zsidóságból 140.000 zsidó él még az országban. 130.000 emigrált, 10.000 zsidó koncentrációs táborban van, 10.000 ember öngyilkos lett és 5000 zsidót megöltek.

Mit akartok erdélyi cionisták!?

Hithűségen épülő, igazi nemzeti eszményét hittel valló holdog zsidó országot!?

... vagy

Genben kék-fehér lobogó alatt összeülő lagymatag, elvnelküli és részten baloldali elemekből álló Internacionáléi!?

Augusztus havában összeül Genben a zsidó parlament, a Cionista Világkongresszus. Sorsdöntő fontosságú lesz ez a kongresszus a zsidó Palesztina jövője szempontjából.

Julius 16-án, vasárnap az erdélyi sékelfizető cionisták fogják eldönteni, hogy kik legyenek az erdélyi zsidóság genfi kiküldöttei. Vajjon színtelen és lényeges program nélkül dolgozó klall cionisták-e, vagy a munkásság „érdekeit” képviselő delegátusok?

Mi nem hisszük, hogy a vallásos erdélyi zsidóság eltűri majd, hogy Genben elvétel, vagy a zsidóságot megtagadó, attól távolálló elveket vallók hűssek el a világgal, hogy nekik fontosabb a zsidó Palesztina, mint a kollektív világrend. Mi, erdélyi mizrachisták nem bírjuk elképzelni másképen egy ZSIDO ORSZAG jövőjét, mint úgy, hogy az a régi tradíciók alapján épüljön fel.

A Mizrahi az egyetlen párt a cionista világszervezet keretein belül, amely nyíltan hirdeti, hogy a munka és nem a polgári jólet döntheti el egy zsidó ország sorsát. Egy vallástalan ország létezhet ugyan, ahol zsidók élnek, de ez nem lehet Erec Jisrael, ez nem lehet zsidók országa. Egy ilyen ország létezhet Kamcsatkában is, létezhet a föld bármely pontján. De ha mi őseink földjét akarjuk felépíteni, úgy azt csak a Tóra szellemében lehetjük.

A mizrahi sem a tőkés, vagy munkásszuszok kasztja. Hogyan volna egyébként lehetséges, hogy Palesztinában több, mint huszezer Podle Mizrahi munkás dolgozzék munkássorsban és a Tóra örökhérvényű szociális igazságainak árnyékában? Hogyan volna lehetséges, hogy a lengyel városok és falvak zsidósága körében százezrek vallják a mizrahi eszmét, mert érzik és tudják egészséges népi ösztönükkel, hogy nem lehet zsidó országot el sem képzelni a Tóra tételei és fenkölt alaptörvényei nélkül.

A Mizrahi nem szélsőségesen nacionalista, de öntudatosan nemzeti.

A Mizrahi nem lengeti a vörös zászlót, de azért a munkásság érdekeit tartja a nép fejlődése érdekében a legfontosabbnak.

A Mizrahi nem épít országot úgy, hogy közben Isten országának alappilléreit lebombolja.

A Mizrahi tradícióhú nemzedéket akar nevelni. Ezért tart fenn nagy iskolahálózatot tanítóképzőtől egészen óvodáig, s ezekben az iskolákban a Tóra szelleme lens, amely egészséges teszi a humuszt, amely egy egész nép regenerációját hivatott óvszadókra biztosítani.

A Mizrahi nem harcol idegen téveszmékért más népek ideológiáit utánzó gondolatok szerint.

A Mizrahi egész világnézete, szociális beállítottsága, országépítési készsége a hithűségen alapszik. Hittel hiszi, s rendületlenül meggyőződésével vallja, hogy

CSAK UGY ES CSAK AKKOR LEHET EGY ZSIDO ORSZAGOT VALOBAN FELEPITENI, HA AZ A MI OROK VALLASI TORVENEYINK ALAPJAN ALL.

Mit akartok sékelizetők?

AZT TALAN, HOGY GENFEN EGY BALOLDALI ELEMKBOL ALLO INTERNACIONALE ULJON OSSZE KEK-FEHER LOBOGO ALATT?

Azt akarjátok-e, hogy lagymatag elvnelkülség uralkodjék, amelynek egyetlen pozitívuma még nem elég ahhoz, hogy mindent magával ragadó nagy Eszmévé váljon?

MIT AKARTOK? MIT AKARTOK ERDELYI CIONISTAI?

NEM-E EGY HITHUSEGEN EPULO, IGAZI NEMZETI ESZMENYET HITTEL VALLO BOLDOG ZSIDO ORSZAGOT?

Ha igen, úgy akkor csak egy utja van minden zsidónak. Leszavazni a Mizrahi 2. számú listájára. Elmenni a választásra július 16-án, vasárnap és leszavazni a mi listánkra!

Aki közömbös, aki nemtörődömséggel viselkedik, az nem csupán Palesztina jövőjét árulja el, hanem elárulja a vallási alapon nyugvó igazi Erec Jisraelt is!

Ne hagyjátok magokat megtevésztetni és hangzatos jelszavakkal eltántorítani. Mi nem igérünk egy zsidótlan, vallástalan országot, amely „mintadalm” kell legyen, hogy a népek elvaktassanak.

Mi nem akarunk tradícióhúól távol álló tanokat tanítani, mi nem akarunk idegen eszmékért hatalmas népi erőfeszítéseket tenni! Inkább ne legyen Zsidó Ország, mint-hogy istentelen, vallástalan, idegen eszmében nyugvó országgá váljon. Nem is lenne

Csak akkor van jövője a zsidó államnak, ha a Tóra alapján áll!

Rhoz, hogy Tórahú zsidóság legyen Palesztinában, szavazzatok a 2. számú mizrachista listára!

rajta az Örökhévaló áldása, nem is valósulna meg soha és még a népek aeropagja sem hagyna soha jóvá, hogy ott, a Jordán partján egy kollektív hiserleti telep legyen. Ez nem kell senkinek, csak a faszizmusnak, hogy ezáltal lehessen elég ütőfelületet találni a zsidóság ellen.

Egy zsidó, aki a vallásos Palesztináért harcol, nem lehet más még idegen népek előtt sem, mint szimpatikus. És ami a legfontosabb: a mi Örökhévalónk sem tűri el, hogy más ország épüljön ott, mint egy vallásos zsidó közösség.

Megadni a munkásnak, ami neki jár — hiszen ez is Tórahú lényeges parancsa. Megadni az ifjuságnak a pozitív nevelést. Megadni a zsidó ország zsidó karakterét, a szombat szentségét, a haszusznak nélkülözhetetlenségét, a mi gyönyörű évezredek tradícióknak nélkülözhetetlenségét.

A mizrachizmus eszméje, — abban minden benne van. ISTEN, HAZA ES NÉP. Mi nem hihetünk egy hitelen hazában és egy hitét megtagadó népben. Csak az a zsidó nép lehet boldog, amely hittel vallja a három eszmény együtartozását.

Aki pedig Erdélyben nem akarja és nem tudja megtagadni multját, aki azt akarja, hogy gyermeke majdan ne egy vallástagyalázó és semmiben sem hívó generációban éljen: az szavazzon a mi listánkra. Amelyik szülő azt akarja, hogy a tiszteld apátat parancsoltat érvényét ne veszítse, aki azt akarja, hogy kaddist is mondjon majd ittélő, vagy az Erecbe jutó fia felette:

AZ SZAVAZZARA A MIZRACHI LISZTAJARA.

Most nincsen még késő. Lehet, hogy egy szavazaton fog multni Genben a korszakos javaslatoik sorsa. Es ez a szavazat az erdélyi delegátusé lesz. Ha ez a delegátus nem lesz mizrachista, akkor örök lelkismeretfurdalás kell gyötörje azt a vallásban bizó és abban hívó erdélyi cionistát, aki nem ment el szavazni a július 16-iki delegátusi választásra és nem szavazott a MIZRACHI LISZTARA.

Jaj nekünk, ha egy zsidótlan Palesztina épülne fel, amely az emberek gyűlöletének forrásává válhat.

Jaj nekünk, ha az Örökhévalónak nem tetsző országépítéshez adjuk szavazatunkat és pénzünket, talán — életünket is.

Nem lehetünk egy büns és nemtörődő nemzedék ma, amikor a zsidó nép sorsát a zsidó Palesztina fogja eldönteni.

Higyünk magunkban, bizunk magunkban, higgyünk a Tóra alapján álló igazi zsidó Palesztinában!

— FIGYELMEZTETESI Felhívjuk az erdélyi sékelizetők figyelmét, hogy a „Tóra Umlacha” lista (6. száma) a Brit Kibbucit hasoméer Hacair)-ral kötött választási paktumot, mely a vallásos zsidóságnak legnagyobb ellenfele. Különösen az aradi, kolozsvári és dési sékelizetöket óva intjük, nehozy erre a listára adják le szavazatukat. A mi listánk a 2. számú és minden vallásához hű zsidónak legfontosabb feladata az a listára leszavazni! A Mizrahi és Brit Hanoar Hamizrahi erdélyi központja.

Rav Fishman - a börtönben

Volt idő az emberiség életében, amikor a börtön nem jelentett mást, mint szegényt. Aki börtönben ült, az szegényt jelentett az illetőre, családjára, még a környezetére is. Igaz, hogy ami a kriminológia határát képezi, ez a diszinkció ma is fennáll. A büntető ember ma is elnyeri büntetését, amit szabadságvesztésnek nevezünk. Bár ennél a pontnál is vannak már kérdések, amit ezutal nem taglalunk. Például, ha valaki harminc éven át szorgalommal gyűjtött vagyonot és az illető ország azt tanácsolja, hogy távozzon, akkor szeretne vagyonát is magával vinni. De nem engedik. Ha mégis azt szeretné, hogy öreg korára ne álljon az uccsarkon koldusként és „sibol”, akkor börtönt kap érte.

A háboru után ez a felfogás is átértelődött. Vannak olyan „bűnök”, ami tegnap még erény volt és vica versa. Meg azután a totális államoknak egészen más a jogrendje. Például, ha valaki zsidó és az uccára megy, lehet, hogy a békés esti családi kör helyett egy békétlen koncentrációs tábor rémsége várja. A kék olasz ég alatt ha valaki „elfelejti” bejelenteni idejére, hogy hány százalékbán zsidó, 100, 50, vagy csak 12 és fél százalékbán, — akkor szintén szabadságvesztésre ítélék. A zsidóság sohasem volt börtöntöltelék. Mindenkor az egyenes uton szeretett járni. De az utóbbi évtizedekben lehetett valaki a tisztesség legnagyobb harcosa, sohasem tudja, mikor kell a cella ridegségével megismerkedni.

Amikor Európa zsidói féllábal a börtönben látják magukat, úgy kellene érezék, hogy van egy kis pontja a világnak, amelyről azt hazudták nekünk, hogy ott „zsidó nemzeti otthon”-t építhetünk, igen, ott a Jordán mentén szabadon vehetünk lélegzetet. De ez is csak illúzió. Ezutal nem beszélünk arról, hogy a legtöbb palesztinai városban és kolónián összefogdoszák a jobboldali cionizmus híveit és internálják

A berdicevi szent pap

Roshasonói és jomkipuri „párbeszédei” az Örökhévalóval pedig valóságilag egyedülállóak. Roshasonókor ő maga szolta volt a solárt megújni. Ilyenkor öve tele volt tüzdalve solárokkal. Egyizben a hangok csak nehezen akartak kikerülni a solárból és ekkor ő nagy mérgesen felkiáltott:

— Irgalmas! Ha úgy akarod, hát nem bánom, haad lujja neked valamelyik luán a solárt...

Kolniré előtt pedig, amikor a nagy templomot szüntilt megújító hívei, bőséges étkezés után, fehér kiltibe és talisza burkolozva, magukba szálba, könnyes szemmel és zokogó lélekkel mondták el bünbánó imájukat, akkor Lévi Jicchok kezébe vett egy gyertyát és az egész templomot körüjárva, még a padok alá is bevilágított és ennek a kutatásnak végeztével a szöszéken ekképpen szólott:

— „Irgalmas Atyánk! Ha valamelyik luának megparancsolják volna, hogy ünnepszombatjait evással és ivással töltse, ő a napot bizonyára jóllakoltan és itasan fejezte volna be. De nézd csak a Te Huidat! Bár előirtad nekik, hogy az egész napot vigyában töltsék, együkket sem találtam részegen a pad alatt, hanem szent hajlékomba összegyűlve, levetett sarukkal és öszéért szívet könyörgönek hozzád. Lásd! Megérdemlik, hogy büneiket megbocsásd...”

Egy másik alkalommal a Neilah ima előtt az általás gyülekezet felé fordult a következő

őket Saraffendbe, még Akkóba, mert rájuk fogják, hogy tulburens elemek, akik veszélyeztetik annak az országnak rendjét, amely rendet a brit birodalom több mint három éve nem tudja fenntartani.

S most jön a legnagyobb arculapás. Mert amíg fiatal, lelkes harcrakész ifjuság kerül a börtön falai közé, erre lehet kifogásokat találni az angol „rendfenntartók” részéről. De milyen címen lehetett lefogni Rav Fishmant, a 64 éves mizrachista vezért, a „rav”-ot, a zsidó közélet egyik legismertebb tudósát, az író és lapszerkesztőt, a legbékésebb cionista vezért? Vajjon erre milyen választ ad a brit hatalom? Holmi közlekedési bizonyítványt, amely nem volt birtokában?

Rav Fishman igazán nem kell szégyelje magát ezért a letartóztatásért. Sok dicsőséget jelent számára. Igen, Rav Fishmannak, a magánembernek, a tudósnak, a „Hator” volt szerkesztőjének, a rabbinak dicsőség ez a fogság. De Rav Fishmannak, az executive tagjának nem von glóriát feje fölé. Ime, most láthatja az executive tag Fishmann, hogy mint a „zsidó kormány” tagja nem egyéb, mint egy öreg zsidó, — a zsidó országban, akit minden angol hadnagyocská lefoghat, sőt meg is verhet. Mert Rav Fishmannat, a 64 éves embert bántalmazták is az angol katonák. Pedig nem is forradalmár és egyetlen bombát sem dobott. Az egyetlen „kugli”, amit látott, a fehér asztalnál láthatta szombat délben. Es mégis! Dutyiba velle! Az ősz tudóssal, az executive tagjával. Mert így akarja az angol hatalom, így akarja egy rendszer, amely ellen a zsidóságnak minden erővel küzdeni kell.

Rav Fishman minden tiszteletünk, de ha helyébe volnánk, így szólnánk a legközelebbi executive ülésen: — Mégis tirthetelen az, hogy engem, az executive tagját, akinek bizonyos exterritoriális jogokat kellene élveznem — Erec Jiszraelben, igen, nekem, az öreg cionista vezérnek, angol katonák ütőlegétől kell szenvednem. Ez ellen tiltakozni kell, mert ha így hagyjuk tovább, akkor annyira a fejünk-re nő ez a brit szoldateszka, hogy maholnap kibírhatalan lesz. Nem vagyok én „ujcionista forradalmár”, akit üldözni kell, hiszen én hűséges szolgálja vagyok mindazoknak a különböző egymásnak ellentmondó angol rendelkezéseknek, amelyek megakadályozták a zsidó országépítést.

Ezt kellene mondja Rav Fishman, de

Advertisement for GRAND HOTEL LAFAYETTE in Bucharest, featuring a drawing of the hotel and contact information: Calea Victoriei No. 11 - Telefon 3-3410.

nem fogja mondani. Pedig ha érélyes volna, ha az asztralra csapna az executive — akkor nem tartóztatná le többé soha az olyan derék zsidó tudóst, mint amilyen ez a mindenki által becsült mizrachista vezér.

Emigráns tragédiák

H. R. Knickerbocker, a világhírű amerikai újságíró cikksorozatát írt a newyorki Hearst-lapok megbízásából az 1939 év antiszemitizmusának áldozatairól, azokról, akik vizum és pénz nélkül, mint állatok tűznek senkiországok és senkinteregek utjain”.

Knickerbocker a következőket írja: — A vizsgálat, amit lefolytattam, kiderítette, hogy csak az utóbbi hónapokban 18 óceánjáró 5627 menekülttel — férfiak, asszonyok és gyermekek — indult el Európából és mindegyiket visszaküldték a célponttól. Ezek a vándorok valahol majd partraszállnak, de hogy hol, azt senkinek tudja. A legtöbbjük „illegális”, ami azt jelenti, hogy szegények. Pénzzel eleget tudnának tenni a törvényeknek. Legtöbbjüknek valamikor volt pénze. De mindannyiukat kisajította a náciérés s most teljesen kifosztottan bolyonganak.

Egyeseket másodsor is kiraboltak az uton. A hajók kapitányai és más személyzetet. Az egyik hajón a kapitány közölte az utasokkal, hogy nincs viz. Hogy vizet kapjanak, 1000 dollárt kellett öszegyűjteni ékszerekben, órákban és más értéktárgyakban. Ezután azt közölték velük, hogy nincs mit enni, amíg újabb 2500 dollárt nem szolgáltatnak be. Az volt a vége, hogy mindenük, ami volt, pénzüik és értéktárgyaik az utolsó darabig a kapitány zsebébe kerül, összesen

szavakkal: Napoleon francia császár a „világ ura” címet követeli magának; az orosz cár viszont azt hirdeti, hogy ő a világ ura. En a berdicevi Lévi Jicchok csak azt hirdetem tennem: „Jiszgadál, vöjizskadás sömé rábboh.” Magasztaltassék és szenteltessek meg a Te neved!

Háztartását a legszerényebb keretek között vezette. Nagyon keveset evett és a cioni gyász jelölt bort egész héten át nem ivott. Ellenben elítélte a büjtöket és a testi sanyargatásokat, mert úgy vélte, hogy ezáltal öröklet a Mindenható szolgálatát vonjuk meg.

Annál tejedelmib módon ünnepelte meg a szombatot s még a szegényeknek is azt tanácsolta, hogy a szombat ékesítésére még hétköznapijuktól is vonjanak el. Szombatonként a heli szidrával kapcsolatos „diré tajroh”-t mondott, melyek nagyrészt a „Ködúsás Lévi” című művében vannak öszefoglalva. A szombattól csak nehezen vált meg, ezért a „solajs szüdeszt” a késő éjszakáig is ki szokta volt huzni. Azután elnékelte az ashenáz szokása „Lödovid Borich” helyett a „Gott für Avrohom” imát, speciális dallamával, amely sajtósagos nigenjével együtt általa vált népszerűvé Ukrajnában.

Egyizben Roshasonókor — amint róla mesélik — a Irigyláda elé állott és hasányi hangon elkezdett kiabálni:

— „Világ ura! Amennyiben beírod népedet az élet könyvébe — jó; mivel életveszély al.

5000 dollár értékben. Ezután mindenkiből kifosztottan tették őket partra!

A St. Louis kálváriája luxusutazásnak számít számos más esethez viszonyítva. Fel-sorolja a következő menekült hajókat: Agios Nicolaos, Astir, Orbita, Assimi, Pana-giava Correstrio, Flandre, Orinocco, Sandu, Liesel és Marmora. Ezek közül több ismerős is van, így a Sandu, amelyet lelkiismeretlen-nek indítottak el és visszaérkeztek annak-idején Constanza-ba. Viszont számos közü-lők szerencsésen kikötött, így az Assimi, As-tir és még mások.

A világhírű riporter így fejezi be a cikket:

— Ez nem teljes listája a modern Faraó látható áldozatainak, akik az utóbbi időben indultak el a végtelen vizeken. Van-nak zsidók, akik a tengereken bolyonganak, de a szárazföldi bolyongók száma még több... sokkalta több...

Salamoni ítélet modern változata

Érdekes hírt közölnek a varsói lapok. Két asszony pereről írnak. Chraný és Bern-hard nevű két asszony vitalkoztak a rabbi-nátus előtt. Az eset a következő: Chraný asszonynak egy 9 éves kislia betegesen je-küdt a varsói zsidó kórházban. A szegény gyermek meghalt. Néhány hónapra rá el-mént a rabbinátushoz s bejelentette, hogy az ő gyermekéről kapott ugyan értesítést annak idején, hogy meghalt, de ő nem hi-szi el.

Nem hiszi el annál kevésbé, mert ugyan-akkor Bernhard asszonynak is fekédt ott egy 11 éves fia. Chraný asszony szerint az ő gyermeke az életben maradt és a másiké halt meg. De ez magával vitte háza az ő 9 éves gyermekét s így ő visszaköveteli gyer-mekét.

A rabbinátus előtt mindkét asszony véd-te az igazát. A gyermekét vezetett anya két-ségeesen harcolt „gyermekéért”. Jeleket sorolt fel, amelyekről rá lehet ismerni: a kis-fiára. Viszont a másik asszony azzal érvelt, minek kellene neki egy idegen gyermeket nevelni a házában, amikor meg van a saját-ja, aki nem halt meg, hanem él.

A rabbinátus tehát olyan dilemma elé került, mint egykor böls Salamon király. Amít pedig szabad volt tenni a nagy zsidó királynak, nem teheti meg a varsói rabbiná-tus. Ezért a mai időknek megfelelően, elren-

kalmával az ünnept írás meg van engedve. De ha nem, én, Lévi Jicchoh, a berdisevi pap kér-lek téged, hogy Roshasonókor ne írjál...

Egy nagyvásár előtti éjszaka, ájfel után rabbi Lévi Jicchoh kenyereket, húst és pálinkát vett magához és kiindult a vásártérre. A vá-sártéren csend honolt, csak a vásárosok, zsidók és nemzsidók horkolása hallatszott, akik por-tékájuk mellett aludtak, ki a szekéren, ki a szekér alatt. Rabbi Lévi Jicchoh hozzálép az egyik vásáros zsidóhoz, felkelti és megkínálja a magával hozott edellel. A zsidó válaszol: — Bár egész nap nehéz munkát végeztem és éhes is vagyok, de mivel nincs nálam víz a mosdóhoz, nem tudom elfogadni az ételt...

A másik és a harmadik zsidótól ugyanazt a teletet kapta. Utóljára hozzálép Ióvához, a részegeshez s ez természetesen mohón kapott a kínált étel és ital után. Rabbi Lévi Jicchoh erre elrohant a templomba, kinyitotta a frigy-lóddát s hangosan beköltött: „Nézd Teremtőm a különbséget gyermekeid s Ióv között; s ezekután még gondolod, hogy jó, hogy any-nyit szenvedünk?”

Rabbi Lévi Jicchoh mélységes áhítattal hitt a Megváltó gyors elővetelében, amikor a Próféták jóslata szerint az Örökkévaló hatalma

Buzias gyógyfürdő

Szív Természetes, páralan szenszapas, rádióaktív só, vasas forrásvizekkel. Biztos gyógyhatás. és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízások, érelmeszesedés, vesebaj, verszegénység, izomszúr, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.
Női betegség A változások zavarok, lerögző beleegéségek, mérgezők nyomán fel-lépett idegbajok (Tabes esetében a legjobb eredményel).
Ujabb szaraboztatás rendezvények: Jáne, ritmikus torna, tenisz, vízisport, kirándulások.
Modern, napfényes uszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. — Állandó katonazene. — Pausa-árak a „Románia” turisztikai R. T. iróddai által.
Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buzias Gyógyfürdő R.-T.
Fürdőigazgatóság, Buzias, Banat

delte a bizonyítást. Kihallgatják az összes tisztviselőket, akik annakidején szolgálatot teljesítettek a kórházban, valamint az orvosokat is. A per még mindig folyik és a var-sói zsidóság nagy érdeklődéssel tekint a per kimenetelére. A „salamoni ítélet” bi-zonyára nem úgy fog szólni, hogy kettő kell vágni a gyermeket, mire megszólal majd az igazi anya. Oh nem, itt egészen másképen fogják meg a dolgot. Kinyomozzák majd az igazi anyát. Igaz, hogy nem csecsemőről van szó, hanem nagyocská gyermekről, akinek személyazonosságát könnyebb megállapítani.

Levelek az Asziir hajó utasaitól...

Legutóbbi számunkban részletesen meg-írtuk az Astir hajó kalandokiban gazdag, négyhónapos utját és sikerült partraszálla-sát csaknem ezernyi utasának. Ríportunk megjelenése óta számos levelet kaptak a boldog családtagok, akik zsiuszorongva les-ték hónapokon át az érkező híreket. Néhány ilyen értesítés a bírunkba is eljutott és közlünk mutatóul belőlük:

Braun Jehuda és Drach Mose med-gyesi fiuk, akik kipróbált betérok, a követ-kező levelet írták:

— Ertesítlek benneteket, hogy hala Istennek az Erebe érkezettünk és szeradtól máig a szarfatendi foglyitáborban voltunk. Jelenleg a telavivi „Bét Olímban” vagyunk és néhány nap múlva jelentkezem a Betár központjánál, hogy „plutába” menjek. Egyébként egészségesek vagyunk és nagyon jól érezzük magunkat.

A levél többi része családi vonatkozású. A másik lapot repülőpostával Moskoviits Victor nagyváradi fiatalember írta, akinek rövid sorából valóságos boldogság cse-n-dül ki:

— Drága anyám, testvéreim! Ezt a la-

pot már Tel-Avivból írom. Hala Istennek szerencsésen megérkeztem és ami a legfon-tosabb — legális lettem. Igaz, hogy nagyon sokat szenvedtünk, de minden szenvedést megért, mert csak most tudom, mi az bol-dognak lenni. Rövidesen hosszú levelet írok...

Es érkeznek nap, mint nap a boldog megérkezettek, akik arról is írták már, hogy a négyhónapos vándorlás során három gyermek is született a hajón, német mene-kült házastársak gyermekei. Két leány és egy fiú született és érdekes, hogy a fiúnak a hajó után az „Astir” nevet adták. Arról a hajóról, amely annyit köválygott velük a tengeren. Különböz az Astir egy idegen szó, de héberben is van jelentősége. „Astir esz-onaj!” Elrejttem arcomat, — mondá az Úr. De amint látjuk a jelen esetben is, mégis megmutatja néha a jól is, hiszen boldogan partra értek a keserves zsidó sors „kalan-dosai”...

Egy nagyváradi család kapott különben egy érdekes levelet palesztinai hozzátar-tozójától, amelyben szintén az illegális be-vándorlás kérdésével foglalkozik. Ebből a levélből is kiragadunk néhány érdekes rész-letet:

— Ugyálszék késedelmesen bár, de az-ért az összes hajók betúnak a kikötőkbe, drága terükkkel, az „illegálisokkal.” Jelen-leg még elég simán megy a partrajutás, de nem tudni, nem-e fognak az angolok szigo-rubb rendszabályokat életbe léptetni. Most a helyzet a következő: vagy bejutnak az or-szágba észrevétlenül, vagy elfogják őket és legalizálják az elfogottakat a certifikát kövta terhére. Tegnap is elfogtak egy hajót és utasai, 450-en azonnal szabadságra lettek he-lyezve. Jöhetnek ezek az ujonctitak és más szervezetek által elindított hajók, csak az a fontos, hogy élelmiszerral jól el legyenek látva. Már csak azért is, mert az angol ha-dihajók, ha a nyílt tengeren találkoznak az ilyen hajókkal, visszaküldik őket. Csakis el-szánt tengerész fiatalembereknek való az ilyen út, meg az itteni élet is. Aki a küzde-lemmel nem akar megbatározni, az marad-jon otthon. Annyi kétségtelen, hogy a zsidó jövő seholsem olyan reményteljes, mint it-ten. Az iródamba épen ma hallatszolt be (Haitában lakik) két bombabaradás deto-nációja és utána nagy lötés-futás...

Az angolok gyors tempóban gyártják a földvásárlás elleni tilalmi törvényeket, de ezek miatt az arabok jobban meg vannak ijedve, mint a zsidók. Az arabok úgy érzik, hogy az ő 100 százalékos tönkretételükre megy a játék. Az angolok meg azt mond-ják: ti akartátok, ám legyen. Földvásárlási tilalom kellett — nesztek.

Ez a levél egy pártokon kívülálló to-láblól ered. Mindenestre jellemző és elgon-dolkoztató...

Kényelmes Pensió!
Elsőrendű orl. kóser vendéglő és bodega!
Gelbstein-nál, București
Str. Azilul de Noapte 12. Telefon 51-2-39
Olcsó és pontos fizetőség!

WASSERSTROM SÁNDOR:

A ma dermedten hallgató Ungváron, valamikor nagy egyházi harcok dúltak

A halvas évek ortodox-neolog harcai a kárpátjai városban

1.

Ungvárról sokat lehet írni. Sokat és érdekeset. Különleges város, amelyről sokat beszélnek a zsidó utcákban, mert adott nagy embereket a zsidó világ-nak és ma is, a hétköznapin túl ad irányítást a környékbeli zsidóságnak, sőt az egész Kárpátjának. Az Ung partján az új modern városrészen egy szép kis park van, azt keressék fel, hogy egy kissé pihen-tessem idegemelt. Letűök egy kis pirosra festett gusztyos padra és letekintek a tulsó partra, ahol minden régi és patinás. Pontosán szemben velem, ott, ahol ülök, látom a régi Bet Hamidrast, amely sok évtizedes multra tekinthet vissza és még akkor épült, amikor az ungváriak nem számoltak azzal, hogy a valamikor elhanyagolt területen egy nagy világ-árosnak is beillő városrész épül.

Néhány jobbmodu zsidó a Galgóban is épített házakat. Ezt csak akkor tudtam meg, amikor a sé-tányon velem szembe jön egy régi ismerős. Schön-berger Herman, a ruszinszkói orth. központ íroda volt elnöke ő, aki 60 év körüli, jömegejelenésű, im-pozáns ur, aki épen reggeli sétáját végezte. Orven-dűnk a találkozásnak és hosszasan elbeszélgetünk a multról, a jelenről és a jövőről. Ezek nem sablonos szűfűtések voltak, ahogy ismerősök szoktak „smu-zolni.” Nagyon lényeges és a ruszinszkói zsidóság életére nagyon kiható és azt a közeljövőben deter-mináló problémák merültek fel, amelyek nagy kér-dőjelként merednek elénk.

Beszélgettünk dr. László Gyula hitközségi elnök kúszóbbon álló londoni utjáról, amely közben, ami-korra ezek a sorok megjelennek, meg is történt. Dr. László hatalmas munkát végzett az ungvári, meg általában a ruszinszkói zsidóság érdekében. Az ő érzéke alatt lendült fel annyira az ungvári hitközség, hogy ma már 110.000 pengős évi költségvetéssel dol-gozik, ami három és fél millió leinek felel meg.

De ma már féjő szívvel néznek a mintaszerű intézmények felé. Hisz az elmult évtized alatt az ungvári hitközség a város legszebb helyén álló za-nagóglója mellé: hatalmas kétemeletes monumentális székházat és mintaszerű iskolát építetteit magának. Elvégre, ami oly szépen kiépült, most le kell gyon-gúljón, mert h'szen a zsidó egzisztenciák leromlanak, ma már itt van a július elseje, amely a korban kezdetét jelenti és mert egyszerre omlik össze a sok keserveskedő és iparos keservesen felépített kenyérke-reseti alapja. Miből fedezhetik ezeket az ungvári hitközség tartozásainak anuitásait és az inség foly-tón egyre növekedő folyó kiadásait?

Nyomott hangulatban válunk el egymástól és so-káig nem tudok szabadulni a találkozás halása alól. Schönberger Herman egyik vezére az itteni zsidó-ságnak, amely egy évvel ezelőt meg álmában sem gondolt arra, hogy ilyen idők jönnek, amikor dr. László Gyulának Londonban kell tárgyalni a rusz-inzkói zsidók tömeges emigrációjának elősegítése tár-gyában.

Menekülünk egy kissé a dicse multha. Lássuk csak, hogy mit írnak a régi annalesok.

2.

Érdekes adalékok talá-lunk az ungvári neolog hitközség elválasz idejéből. 1868-ban történt ez a különválás, amely után csunya harcok következtek. Az ortodoxok féltették a hitközségük vallásos szel-

lemét. Félték, hogy a modernizmus megromlja Ung-vár vallásos zsidóságát. Társadalmi harc indult meg, amelyben testvér-testvér ellen küzdött. Kölcsonóket mondták fel egymásnak, válóaláírásokat vontak vissza, társadalmi bojkottot szerveztek egymás ellen. Közben a neolog hitközség berendezkedett. Volt templome, doktor rabbija, kántora, sakterje, csak mohelje nem volt. Állandóan napirenden voltak a körülmetélés alkalmából. Hatvan évvel ezelőt Múnachem As (Eisenstädter zcl.) idején uzus volt, hogy ezek a brit milók a templomban törtétek meg. Ezt a neologok utánozni szerették volna, de mert moheljük nem volt, az ortodox mell nem akarta állépní a neolog templom küszöbét. Sőt, amikor a mell megútdta, hogy a doktor rabbi a szándék-kvatter, még a szóhába sem akart bemenni. Az úgyról ríportat adtak ki héber és jiddis nyel-ven, amelyben az egész botrányt nyilvánosságra hozták. Reb Menachem As nem volt épen otthon, ezért a beszédin rendelkezett az úgyben. Dr Klein volt a „prédiger,” akinek asszisztálását nem fogadta el egyetlen mohel sem. Felhívák az újszülött apját, hogy válasszon más „komát”, mire ez nem volt kapható. A nyolcadik nap elmúlt anélkül, hogy a circumcizáció megtörtént volna. Csak a kilencedik nap-pon történt meg egy negyminháji mell közreműkö-désével. A rópirat erősen támadta dr. Kleint, akít le-kicsinylő és becsmerlő szavakkal illettek. Dr Klein az „Ungvár” című lapban csak annyit válaszolt a támadásra, hogy nincsen ideje válaszolni. Korképe volt ez az akkori nagy harcoknak.

3.

AMIKOR DR. KLEIN RABBIT AZ UTCÁN TAMADJAK MEG.

Nem lehet mondani, hogy az ungvári ortodoxok annakide-jén nagyon türelmesek lettek volna. Sőt a bocherék kimondottan türelmetlenséget árultak el dr. Klein rabbiival szemben. Egy roshaso-noh előtti beszédet délután a „prédiger” sétálni ment a feleségével, amikor 8-10 bocher megtá-madta és becsmerélni, gunyolni kezdtek. Dr Klein sielni kezdett, a bocherek utána, a tömeg folyton nőtt és a helyzet valósággal veszélyes lett. Dr Klein rabbi hívei nem hagyták annyiba a dolgot. Panaszt tettek. Hat bocher be is idéztek, a rabbi nem kérte megbüntetésüket, annál kevésbé, mert épen roshaso-noh előtti délután volt, de a flukat mégis ott ter-ították másnap délutánig. Etélt-italt vittek be nekik és imakönyveket. A város forrongott, a szűlők két-ségeesen szaladgáltak. Évekig tárgyalták a kinos esetet egész Magyarországon.

4.

EGY HALOTTAT VISSZA-VISZNEK A TEMETŐBŐL.

A neologának nem volt külön Chevra Kadisája. Egy hívók meg-hall és a szertartást a neologok végezték. Kántor, kórus közbenjöttével és ami ilyenkor egy „modern” közösségben szokásos. Amikor a temetőhöz értek, an-ak kapuját zárva találták. Kijelentették a chevra emberei, hogy mivel nem lett a halott ortodox rítus szerint metaherolva, nem engedik eltemetni. Volt veszekedés, botrány, a megyéhez fordultak, a mi-niszteriumhoz távirtoztak, de semmi sem használt.

A halottat visszavitték a temetőből

Megszabadulhat a ruhájára ruhulló kellemetlen fejkorpától, ha

5. EGY ESET, AMIKOR A HALOTT VISSZAJÖTT.

Este kilenc órákor a holt-testet visszavitték a város-ba. A gyászoló család más-nap kénytelen volt a Chevra által újból elvégzetténi a halott mosdatását, majd ismét kivitték a halottat a temetőbe, ahol végre örök nyugalomra helyezték. Ilyen és hasonló szomorú epizódok napirenden voltak. Mindkét részről elkeserítettek egymás életét. A neolog hitközségben mutatkozó gyors és erős fel-lendülés következtében csakhamar hanyatlani kez-dett az anyahitközség. Amikor 1869-ben meghalt Reb Menachem As, az orth. hitközség rabbiaválasz-tással volt elfoglalva. Dr Klein neolog rabbi már évekkal ezelőt eltávozott és Pápán választott meg rabbinak. Deutsch Márton veszt át a szellemi vezé-tést és ő az, aki 1876-ban Deák Ferenc halála alkalmából magyarul beszélt a templomban, ami akkor nagy feltűnést keltett.

6.

ISZUROKAT ADNAK KI A NEOLOG HITKÖZSÉG ELLEN.

A neolog templom — Chortempel — és rabbija — Prediger — ellen iszurokat adtak ki, amelyet az ungvári főrabbi szignált. De érdekes, hogy az eredmény nem mutatkozott, annál kevésbé, mert az egyik hitközségből a másikba való átélés sem jogilag, sem formailag nem volt rendezve. Ezért az orth. hitközség állandóan rópe-cdulákon óva intette a közönséget, hogy ne menjen a másik hitközséghez. Még a távolabbi rabbitekinté-lyekhez fordultak, hogy erősítsék ezt az álláspo-ntot. Így Mose Slik, a „Maram Slik” Brezováról, meg, Rabbi Smuel Smeliks nagyszöllősi rabbi szintén meg-erősítették az iszurt. Annak a kornak egyik legki-válóbb talmudistája, Deutsch Dávid halassagyarmati főrabbi, az ungvári rabbi nagypapja helyesli az iszurt és az ungvári hitközséget kártátra buzdítja. De Szofer Chajim munkácsi, későbbi budapesti orth. főrabbi szintén helyesli ezt az eljárást. Nehéz idők voltak, amikor az ortodoxia kétséggy menő harcot folytatott különállása érdekében.

7.

REB MAJER KONYUS „PARTÜTÉSE”. Nagyon messzire vezetne, ha minden egyes részlelet leírnánk, ami ezzel az úggyel kapcsolatosan, mint „kordokumentum” ránkmaradt.

Különösen a gabellajóvedelem körül folytak a nagy harcok. A neologok elnöke Weinberger Lipót lett, aki előbb az anyahitközség alelnöke volt. Az új hitközséghez akkor már tömegesen csatlakoztak a hívek. A hitközségi gazdálkodás alapja legfőbb-nyire a gabella-íjvédelem. Az új neolog hitközség ezen a ponton alapjában rendítette meg a régi. Nem tudni mi okból, de Reb Májér Konyus, a kántor, kórus közbenjöttével és ami ilyenkor egy „modern” közösségben szokásos. Amikor a temetőhöz értek, an-ak kapuját zárva találták. Kijelentették a chevra emberei, hogy mivel nem lett a halott ortodox rítus szerint metaherolva, nem engedik eltemetni. Volt veszekedés, botrány, a megyéhez fordultak, a mi-niszteriumhoz távirtoztak, de semmi sem használt.

A halottat visszavitték a temetőből

rabbiegyéniség kilenc pontban szögezte le erre vonatkozó álláspontját. Ezt a pszák-ot először Reb Menachem Eisenstáder, reb Slomo Ganzfried és Reb Smelel Moskovits írták alá. Reb Menachem Eisenstádernek nagyon fájt a hitközség kettéválasztása, Reb Mayer Konyus „pártútsága.” Iszurt adtak ki a neolog templomra, a chazanra, a sakterre. Viszont dr Klein Mór rabbi, akiről már írtunk előbb, „be-terti” adott ki sakterje végására. Rendkívül erős röp-irat harc folyt. Sokszor bántó éle is volt. Így a béz-din kiadott egy tilalmat, amelyben nyíltan megírják, hogy Májor Konyus sechitája tréfó és aki eszik belőle, azzal meg érinkeznai sem szabad.

BÜNBOCSÁNAT ÉS ÚJABB RENTENSKEDÉS...

Amikor Budapesten folyt a nagy harc a kettéválás ügyében, akkor Reb Menachem As (Eisenstáder) is felment, Eszidótj nem járt még kényelmes gyorsvonat. Szekéren mentek Csapig, on-

nan vízjárművön Szolnokig és onnan szekéren tovább Pestig. Amikor visszajött, Csapon diadalmenettel fogadták a hívek szerettelt rabbijukat. Reb Mayer Konyus is ott volt és kezét akart fogni a rabbiával. Ez nem akart neki kezét nyújtani.

Mire Konyus azt mondta: „Da gebe ich dem Rebbe n „Thiesz Kat”, dass ich werde mehr kein sochet sein, nur soll der Rebbe mochel sein.”

De a fennmaradt szájhagyomány szerint Reb Konyus tovább vágott, sőt tagadta ennek a kéztö-gásnak történetét. Ki tudja, igaz volt-e vagy sem? Ezekben az időkben olyan ádáz harc folyt, hogy még ma sem lehet tisztán látni. Reb Mejer „ácher-nek,” „kaffernek” mondtótták. Ungvárról nemsokóra elkerült és nem tudják hova lett...

Nagy harc volt ez a múlt század halvtanas éveiben, de azért még ma is beszélnek róla öreg em-berék Ungváron, amikor a szomorú jelenből menekülni akarnak egy kicsit — vissza a multba!

Három havi haladékot kaptak a felvidéki zsidók üzletük likvidálására

A magyarországi felvidéki iparrevízió miatt keletkezett rendkívüli igazolomban pillanatnyi szünet állott be. „Népünk” a legpontos főszerkesztőjének személyes élményei alapján riportorozatban számol be azokról a nagy izgalmakról, amelyeket az iparrevízió kellett. Amint értesültünk, a hatóságok három hónapos haladékot adtak a likvidációra. Sajnos, ez az idő nagyon hamar eltelik és a pusztulás Damokles kardja ott lebeg az existenciájuk ezreinek feje felett.

A helyi bizottságok nem nagy jóakarattal kezelték a kérdést. A kereskedők azt hitték, hogy a revízió egyszerű formalitás, amely csak az imperiumváltozás folytán vált szükségessé. Sokan nem érvényesítették addigi érdemeiket. Sokan még azt sem említték meg, hogy katonai szolgálatot teljesítettek. Háborus kitüntéseiket sem sorolták fel. Enyhe ártótlástól reméltek és kaptak egy hatalmas jogfosztást. Amint a magyarországi zsidóság körében mind hangosabbá válik az a kövétel, hogy az iparrevízió revízióját mielőbb meg kell választani. A három havi haladékot fel akarják használni arra, hogy igazukról meggyőzzék az illetékes fórumokat. A minisztériumok elé megfelelően előkészített, hiteles dokumentumokkal, adatokkal felszerelt kérvényeket akarnak benyújtani. Ha a minisztériumok nem akarják készakora tönkrotenni a felvidék existenciális érdekeit, akkor nem engedik, hogy Kassán, Ungváron, Munkácson, Beregszászon és a többi felvidéki helységekben egész uccasorok huzdák le a rollóikat és az emberek tízezrei koldusbotot vegyenek kezükbe.

A budapesti zsidó újságok legalább egy évi időtartamot kérnek, hogy ez idő alatt a kérdést mindenki megnyugvására alaposan elintézzék. Amint ezek a sajtóorgánumok közlik, a helyi hatóságok most már megrendüléssel látják, hogy milyen súlyos helyzetet teremtett az iparrevízió. Rendkívüli anyagi károsodás érte az egész közgazdasági életet, mert a városok, községek háztartásai is felborulnak és nem csupán a zsidóknak, hanem a keresztény lakosságuknak is felbecsülhetetlen károkat okoz.

Erdekes jelenség, hogy az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület röviden OMKE milyen erősen exponálja magát a romlás útjára terelt existenciáikért. Ők nem zsidó, hanem gazdasági szempontok szerint foglalnak a kérdéssel és az illetékesek előtt adatokkal bizonyítják, hogy mennyire tönkreteszti a magyar gazdasági életet ez a revízió.

Szesztina Nagybáty Jenő OMKE elnök és dr Balkányi Kálmán igazgató elsősorban a háromhónapos halasztási időnek egy évre való meghosszabbítását szorgalmazzák.

Dr Klein Ödön kassai megbízott jelentette az OMKE-nak, hogy június 27-ig 149 kedvező és 461 elutasító végzést kézbesítettek ki. 415 ügy még nincsen elintézve. De ez csak látszatra néz ki kibírhatónak, mert a 149 kedvezően elintézett között egyetlen egy zsidó sincsen!

Dr Szilágyi Gyula Ungvárról jelenti, hogy Ungváron az elutasítottak száma borzalmas. Nem lesz élet s a valamikor oly élénk felvidéki városra halotti csend fog borulni.

Kalisch Bernát galántai megbízott rá-mufai arra, hogy a szövetkezeti újságokban közlik, hogy a felvidéken nemsokára olesó áru lesz kapható.

Minden erejét megfeszíti a magyarországi zsidóság, hogy az emberi rövidlátás által előidézett tragédiát ne csupán elő-dázza, hanem emberséges módon végleg meg is oldja. De úgy, hogy a zsidó családok tizezrei ne haljanak éhen, hogy legyen tovább életlehetőségük és ne bűnhődjenek olyan „bűnökért,” amelyeket senkisémet követett el.

— MÉRT VEGYÜNK ARTA BUTOROKAT? Mert kiváló minőségűek és mégis olesók. „Arta” Oradea, str. Cosbuc, Palaceszálloda mellett.

Carmen Sylva A NÉPÜNK az egész furdődény tartamára egyéni és társas kirándulásokat rendez Carmen-Sylvára

Minden előfizetők és olvasónk részvehet a kedvezményes nyaraláson.

Megállapodást létesítettünk Carmen-Sylva legelegánsabb és legkomfortosabb orth. kóser pensiójával, mely szelvényünk ellenében a „Népünk” előfizetőinek és olvasóinak az alanti előnyös arakat nyújtja:

Napi három szori étkezéssel te jes pensió. Főszezon: Jul. 1-16, aug. 31-ig 220 lei, illetve 260 lei. — Utószezon: Szept. 1- 15-ig 150 lei, illetve 170 lei.

Irjon azonnal, hogy megküldjük Önnek kedvezményes nyaralási szelvényünket. Társasulazásban részlvenni oha, tok jeltntsek be azonnal részlvételüket. 50%-os utazási kedvezmény!

Ez is heroizmus!

Smilansky Mose, a palesztinai paraszt-gazdák szövetségének elnöke cikket írt s ebben kimutatja, hogy a palesztinai zsidóság önállósága milyen gyenge labon áll. A kenyérszükségletének csupán 14%-át termeli, zöldségszükségletének 21%-át, tejtermékek-ből 28%-ot, tojásfogyasztásának 38%-át, halfogyasztásának még öt százalékát sem éri el. Micsoda lehetőségek nyílnak még azoknak a zsidó százezreknek, akik ma még csak készülnek Palesztinába, de nem jut-lhatnak be az angolok miatt. Föld van elég, — írja Smilansky, — de a jisw nem akar magas árakat fizetni.

Hopp! Itt álljunk meg egy szóra. Nem akar magas árakat fizetni? Miért fizessen magas árakat? A gazdasági harcban nem lehet mindenkor érzelmi szálakat bogozni. Nem fizethet 20%-al többet a zsidó fogyasztó, amikor ott áll a „konkurrencia” és olesőbb ajánlatot tesz. Havi négy fontot keres egy munkás, de nem elég a megélhetésére. Ennél a pontnál valami baj lehet. A zsidó munkás drágán termel és mégsem tud megélni. Talán magas az élelstandárja? Nem hinnénk. Végeredményben valami nem stimmel. Smilansky önző elveket vall. Szeretné, ha nagyon olesón termelne a zsidó munkás. Ez nem okos nemzetgazdasági elv. mert ha a zsidó munkás, amely a legnagyobb fogyasztó az Erecben, nem fogyaszt, akkor szintén nincsen gazdasági egyensúly. Ha meg drá-ga, akkor nem érhető el, hogy minden cik-kben 100% erejéig lássa el a jisw fogyasztó-lását.

Viszont meg kell mondjuk ezzel kap-csolatban, hogy a zsidó munkásság mégis heroikus áldozatokat hoz a fejlődés érdeké-ben. Mert értesüléseink szerint a folytonos legális és illegális bevándorlás folytán a munkabérek csökkentek, mert természetes, hogy az ujonnan jött rancstelének, csakhogy foglalkozáshoz jussanak, igyekeznek olesób-ban dolgozni, mint a többiek. Az is feltűnő, hogy ennek dacára a jisw minden erővel tá-mogatja a bevándorlást, mert felülemelkedik a pillanatnyi érdekeken.

Helyes elgondolás ez! Mert ha még 500.000 zsidó jutna ki rövid időn belül Pa-lesztinába, akkor mindenáron keresztülví-nék az önállósítatás ha a munkabérek hullám-zanak is, de amikor a helyzet konszolidálód-ik, mégis ott állana a maga erős és egész-séges gazdasági struktúrájával a Zsidó Or-szág. Ma minden államnak vannak belső problémái, csoda volna, ha az Erec kivételt képezne. De azért a fundamentum erős és egészséges, csak dolgozni, termelni, a fo-gyasztást növelni és akkor meglátjuk majd, hogy mennyire konstruktív nép vagyunk, amely a saját talaján is megállja a sarat.

Inscri in registrul publicatíunilor periodice prin ordonanța No. 9/1938. Dos. No. 805/1938. Tribunalul Bihor, Secția III-a.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, Str. Miron Pompiliu No. 8. Telefon: 24-40

Naptár 5699

Péntek: Tammuz 27, július 14. Szombat: Tammuz 28, július 15. 2 פקד ס

Heti szidra: מוסעי ומסעי

Heti halfora: שמוע דבר ה

Szombat kezdete:

üzel beadrás 7.51 gyertyagyújtás 8.16 Istentisztelet kezdete 8.24 Szombat befejezése 9.28 Ros-Chodes Av bencsolás. Héllőn július 17-én: Ros-Chodes.

A zsidó vallás kilörölhetetlenül él minden zsidó szívében

Iria: André Maurois

A világhírű író, André Maurois, nemrégiben lett a Francia Akadémia tagja. Maurois életrajza 1870-ben költözött Franciaországba Temesvárról, Normandiába telepedett le. Ott született André Maurois, aki regényes életrajzaival, novelláival és regényeivel az egész világban rendkívüli sikereket aratott. Maurois nemrég nyilatkozott a zsidókérdésről és a következő megrendítő önvallomást tette:

Megmondom: miért érzem magam annyira zsidónak.

Ez azért van, mert tudom és tisztában vagyok vele, hogy ősi örökségem rásugárzik írá-som módjára, gondolkodásomra, beszédemre: megnyilatkozik minden cselekvésemben. Ha szigorúan vizsgálom, multamnak nincs is igazi zsidó háttere. Formális zsidó nevelésben nem részesültem. Szüleim, habár lelkiismeretesen belém is oltatták őseim tradícióját iránt a tiszteltettség, nem érezték szükségét, hogy for-mális zsidó nevelést kapjak. Zsinagógába csak nagyon ritkán s csak nagy időkben jártam. És mégis: a zsidó közösség elválaszthatatlan ré-szeckéjének érzem magamat.

Az intelligens és felvilágosodott zsidó soh-csátben nem tartja be hite előírásait. A modern élet elterítette. De a zsidó vallás olyan valami, ami milyen fészkel minden zsidó szívében, akár követi a régi törvényeket, akár nem és olyas-valami, ami kiírhatatlan. Ha a felvilágosodott zsidó ezt megéri egyszer, szorosabban ragasz-kodik majd a vallásához, mint valaha.

Miért nem tudnak a liberális országok kel-lő erővel intervenálni azokban az országokban, ahol bántalmazzák a kisebbségeket? Azt hi-szem, annak legfőbb oka, hogy az Egyesült Ál-lamok visszautasították a népszövetségi tagsá-got. Ha a Nemzetek Szövetsége rendelkezneik valamennyi nagy liberális állam segítségével, akkor talán elég erős volna rá, hogy a mi vé-delmünkön legyen.

Másik nehéz kérdés: a zsidógyűlölet. Ez a legnehezebb a megoldandó problémák közül, mert az antiszemitizmus a régi és abszurd elő-ítéletekben mélyen gyökerezik s századok kel-

lenek, míg ezek eltűnnek. Egyébként azt hi-szem, hogy a zsidók ezen a téren is jelentős eredményt tudnának elérni egyénileg és kolek-tíven, ha megfelelő módon lépének fel. Azt hiszem, hogy megértés és a zsidó tradíciókon telépülő tanításokkal szemben való rokonszen-ves állástoglalás jótékonyan előmozdítaná a ke-resztény egyházak megnyerését ügyünk számára. Az egyházak a legutóbbi üldözések idején is bátran léptek fel mellettünk.

— VILÁGPOLITIKA ÉS MENTŐ-SZOLGALAT. Hajószerecséllenség érte a haifai zsidó tengerészeti főiskola egyik yachtiját az egyiptomi tengerparton. A kis hajó lehorogonyozott az erős hullámverésben mert egyik gépe elromlott. Vészjeleket adott le és egy angol hajó jött a segítségére. A kadetok parancsnoka szabályszerű jelentést tett az angol tengerésztisztekn a történetek-ről. „Megmentjük önöket — mondotta mo-solvogva az angol — ha megígérik, hogy ha elvégzik iskolájukat, sosem fognak Anglia ellen harcolni”. A kadetok erre ünne-pélyes ígéretet tettek és az angol hajó fe-délzetén bőséges viszki banketten ünnepel-ték meg megmenekülésüket.

LEGIDEALISABB HASHAJTÓ, VÉRTISZTÍTÓ, epehejtő a dr Földes-féle „Solvo” pirula. Székrekedés, bélrengés, rossz emésztés, gyomorrontás, felfu-vó-dás, gyomor és belfőrdalmeknél teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20.— Let. Minden városi és vi-déki gyógyszerterében és drogériában kapható.

— MOSE SMILANSKI PALESZTINA ÖN-ELLÁTÁSÁNAK FOKOZASÁERT. A Bouste-nai című lapban, az ültetvényes kolonisták orgánumában, Mose Smilanski, a parasztgazdák szövetségének elnöke, cikket írt a „Tozeret Haarec”, vagyis a hazai termelés kérdésében. A jisw ezidőszent kenyerifogyasztásának 14 százalékát, takarmányszükségletének 17 száza-lékát, takarmányszükségletének 21 százalékát, a tejtermékek 28 és fél százalékát, tojásfogyasz-tásának 37,5 százalékát, husfogyasztásának 8 és halfogyasztásának 4 és fél százalékát saját termékeiből fedezi. Ezek a számok veszedelmet jelentenek a jisw létére. Ne mondják azonban, hogy a zsidóknak nincs elég földjük! A jelenlegi zsidó fölterítokokon meg lehetne három-szorozni a beültetett földek területét. A zsidó mezőgazdasági termelés eddig nem tudta kielé-gíteni a jisw szükségletét, elsősorban azért, mert maga a jisw nem volt hajlandó ezeket a termékeket magas áron megvenni. Ezért olyan gazdasági rendet kell teremteni a jiswban, amely a mezőgazdák és a munkások számára lehetővé tesz a termelés megnagyobbítását. Mert ha ez nem sikerül, úgy a cionizmus nem fogja tudni megállni helyét a mostani harcban. Valamilyen formában államhatalomra van szükségünk, amely korlátozza az impottot és vadi az ország temelését. Az ültetvényes ma sincs abban a helyzetben, hogy munkásának 17 es fél piasteres napibért fizessen. De ebből a bérből, havi 4 fontból, a munkás sem tud meg-élni, akinek béreket kell fizetnie és összes-elegleteit bevásárlás útján kell fedeznie. E-bben rejlik a főproblema, amelyet nemzeti frá-zisokkal nem lehet elintézni! — írja Smilanski feltűnőstéltető cikkében.

A vihart feltartóztatni nem lehet, mindent elsodor, ami ellenáll

A világhírű Gastro D. ledönti a határo-kat, futótűzként terjed az öt világrészben. Azok a hatalmas eredmények, amiket ezzel a gyógyszerrel elértek gyomor-, vese-, epe-és májbajoknál, a legjobb bizonyítékai an-nak, hogy az emberek, akik 10—15 éve szenvedtek, ma már teljesen munkaképes emberek lettek és naponta százával küldik hálás köszönőleveleiket.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendel-hető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victo-riai 124.

— NAGY TŰZ A JEZREEL VÖLGYE-BEN. A Beisan és Jezréel völgye között épült Moledeten tűz ütött ki és a nagy hő-ségben semmit sem lehetett megmenteni. A Jewish Agency felhívást tett közzé, amely-ben adakozásra hívja fel a jisvot. Az ada-kozók sorában elsők a nemzeti intézmények, összesen 1000 font adománnyal. Moledeten egyébként még csak most kezdik a kóházak építését. A tűznek csak a fabarakkok estek áldozatul. A telavivi túlzottság megható módon adott együttérzésének kifejtés. A beisani 10 uj pont számára egy-egy modern túzóto készüléket adományozott, amit ezek nagy örömmel vettek tudomásul. Ezek a vi-déken már most 40-en felüli a hőség és mindég tartani lehet tűzveszedelemtől.

— NACI-PROPAGANDA A SZIRIAI ARABOK KÖZÖTT. A Davar figyelemre-méltó tudósítást közöl a nemzeti szocializ-mus sziriai tevékenységéről. Evröl-évre tu-catjával visznek Szíriából fiatal arabokat Németországba, ahol barátságos fogadtatás-ban és nemzeti szocialista kiképzésben ré-szesítik őket és különösen az antiszemita tanokra oktatják. Miután visszatérnek ha-zájukba ezek az arabok, hazafias klubokat alakítanak „A haza megmentéséért a nyu-gati hatalmaktól és a zsidóktól”. A lap tu-dósítója résztvett egy ilyen klubnak az ülé-sén. Az asztalon kámpókresztes zászló volt kiterítve „Heil Hitler!” felirással, a falakon pedig Hitler, Mussolini és a mufti képei ékeskedtek. Egy öregebb arab beszédet tar-tott, amelyben magyarázni próbálta a Hit-lerrel való szövetséget. Azt mondta, hogy egy népek, amely függetlenségéért küzd, szövetséget kell kötnie mindenkivel, aki őt támogatni tudja, de az arabok tisztában vannak azokkal a veszedelmekkel, amely-eket a hitlerizmus jelent. Erre egy Német-orzágból visszatért fiatal arab válaszolt, aki élesen kikelt a zsidók ellen és azt hang-sulvozta, hogy az araboknak Hitlerre kell támaszkodniok, mert egyedül ő segíthet raj-tunk.

— JÁHRZEITABLA alumíniumból, izléses, tetszetős kivitelben 1 személyes lei 150, kétszemélyes lei 250. Megrendelésnél héber dátum közlendő Boros papírkereske-dés, Cluj.

PALYAZATI HIRDETME NY TANITÓI ÁLLÁSOKRA.

Az oradeai ort. zsidó hitközség elnök-sége az elemi fiu- és leányiskolájában nyugdíjazás folytán megüresedett tanítói és tanítónei állásokra pályázatot hirdet. Ez áll-lások elnyeréséért folyamodni ohaajtó tani-tók, illetőleg tanítónók szabályszerű képesi-tésüket, vallásos előéletüket, román nyelv-tudásukat, az eddigi gyakorlatukat és ál-lampolgárságukat igazoló hiteles okmányok-kal felszerelt kérvényüket az iskola igazga-tóságához legkésőbb f. hó 20-ig nyújtásuk be. Elnökség.

Az ardeali zsidók találkozóhelye

BERKOVITSNÉ (Oradeáról) orth. kóser étterme (a baia-marci rabbi hechsere) **BUCUREȘTI,** Sir. Lipsicani 7. Telefon: 462-91 Soocet hátamögött. Postavámmal szemben **Közöndü erdeali konyha**

A zsiros, pattanásos arcbőr

kezelésénél jól bevált **SULFAMYL**-készítmények: puder, krém és szappan, megvédik az arcbőrt a napfény káros hatásától. Eltüntetik a szep-
lőket és foltokat.

— „ZSIDÓ NEMZETI SZÖVETSEG” NEMETORSZÁGBAN. (Berlin.) A birodalmi kormány rendeletet adott ki, amely a zsidókat nemzeti szövetségbe tömöríti. A szövetség jogi személyiséggel bír és elősegíti a németországi zsidók kivándorlását. Ez a szövetség gondoskodik a zsidó ifjúság neveléséről és a zsidóság segélyezésének munkájáról. Az összes németországi zsidók kötelesek a szövetségbe belépni, amelynek tagjai lehetnek külföldi állampolgárságu zsidók is. A szövetség, amely a belügyminiszterium ellenőrzésével működik, köteles megfizetni a zsidóknak a közép és felsőfokú iskola létesítéséről, a tanterület ellátásáról és utánpótlásáról gondoskodni.

— PALESTINA FŐKORMÁNYZÓJA IS FOGLALKOZIK A NEGEV TERVELL. (Jeruzsálem.) Sir Mac Michael, Palesztina főkormányzója annak lehetőségét tanulmányozza, hogyan lehetne bizonyos számú emigráns a Palesztina és Egyiptom közötti, még lakatlan, de lehetőségekben gazdag vidéket letelepíteni. Ez a terület a Rafael és Akkaba öblök között terül el, Negev néven ismert és mintegy 500.000 ember számára nyújtaná megélhetést.

— „ZSIDÓ-ARAB MEGEGYEZÉS VOLNA AZ EGYETLEN MEGOLDÁS” — MONDOTTA A GYARMATÜGYI MINISZTER. (London.) Közép-Ázsia királyi társaságának estélyén felszólalt MacDonal angol gyarmatügyi miniszter, aki kijelentette, hogy az angol kormánynak nem áll módjában megkönyvitni a zsidók palesztinai bevándorlását. Az angol birodalom csak az erőszak eszközeivel biztosíthatná a szabad zsidóbevándorlást, ezt azonban nem teheti. Az egyetlen megoldás az lenne, hogy a két tábor mérsékelt elemei meggyezésre jutnának egymással és megteremték a zsidók és arabok közötti együttműködés alapjait.

— KONKURS. Chevre Poale Czedek Cluj sucht einen tüchtigen, erstklassigen, religiösen und rumänisches Stattsbürgerrecht besitzenden „baal-ffile, baal-koire und magid“ der auch in der Administration des Bureaus des Vereines fähig sei. Offerte sind bis 30. Juli einschliesslich an die Poale Czedek Cluj, Str. Baritiu 16, zu adressieren. Spesen werden nur dem Ackzeptierten vergütet.

PETROASA Sebő
pensio
TELEFON 2

jud. Bihor via Sudrighiu

nyaralóhely

havasok aljában, pormentes levegő, szabad fürdő, szép kirándulóhelyek, villanyvilágítás, posta, telefon, orvos. Elsőrendű ellátás. 1 személy, 5 gyorsmotor-járat naponta.

Személyautó az állomástól a pensióig.
Érdeklődni levélben vagy Petroasa 2 telefontól.

— ZSIDÓ KÜLDÖTTSEG A FRANCIA BELÜGYMINISZTER ELŐTT. Zsidó küldöttség jelent meg kihallgatáson Sarraut francia belügyminiszter előtt. A küldöttség tagjai M. Jahrlum, a franciaországi zsidók szervezetének elnöke, L. Schapiro és Lubetzki ügyvéd voltak. A franciaországi zsidók szervezetének nevében Jahrlum elnök köszönetét tolmácsolta a miniszternek a június 24-iki dekrétumért, amely módosította az 1938-as idegenekre vonatkozó törvényt. Ez a módosítás — mondotta Jahrlum — hozzá fog járulni a Franciaországban élő zsidó menekültek keserves nyomorának enyhítéséhez. Ellentétben az előbbi rendelkezéssel, módot nyújt a francia bírónak arra, hogy figyelembe vegyék a menekült körülményeit és hogy mentesítsék őket az adminisztratív hatóságok bánásmódjának merevségétől. A továbbiakban Jahrlum figyelemztette a minisztert azoknak a sorára, akiket még a módosítás előtt ítélték el. Végül emlékiratot nyújtott át a küldöttség a belügyminiszternek, amelyben taglalták az általuk érintett kérdések jogi oldalát.

A TIMISOARAI NYILVÁNOSJOGU ZSIDÓ FIULICEUM I. OSZTÁLYÁBA a felvételi vizsgálat szeptember hó 4-én lesz. A kereskedelmi liceum V. osztályába a felvételi vizsgálat szept. hó 5-én kezdődik. Az összes többi osztályokban, a leánygimnáziumban is, a beiratások augusztus 25-én indulnak meg.

A vidéki tanulók a legelőnyösebben A KÖSER FIUINTERNATUSBAN helyezhetők el. Prospektust kívánatra küld az igazgatóság (Timisoara, I. Blvd. Diaconovici Loga 3.)

— „ILLEGALISOK” PALESTINÁBAN. Szerdán, július 3-án újabb „illegális” bevándorlókat szállító hajó érkezett a haiti kikötőbe. A hajó, amelyre felvonták a kék-fehér zászlót, fedélzetén 697 zsidó bevándorlóval érkezett meg a kikötőbe, ahol a rendkívül meglepett hatóságok a hajót lefoglalták és további utasításokat kértek a jeruzsálemi központi hatóságtól. A hajó görög eredetű és a St. Nicolae nevet viseli. Utasai közül 470 férfi, 190 nő és 37 gyermek. A július 2-án elfogott és Haifába szállított „Las Parlas” hajó 370 utasát, akiket letartóztattak, egy-két nap múlva szabadlábra helyezik. Az összes utasok Lengyelországból származnak.

— KIUTASÍTOTT NEMET ZSIDÓK KÉTSÉBEEJTŐ HELYZETE A LENGYEL HATÁRON. A német-lengyel határon fekvő Ribni, Beuton és Zbazin városokból több hiriadás érkezett Varsóba, amelyek megdöbbentő képet tárnak fel a Németországból kiutasított lengyel zsidók sorsáról. Ezek a zsidók, akik a határ mentén az úgynevezett „senki országában” bolyonganak, több mint egy hete várják a mezőkön és az erdőkben, szabad ég alatt helyzetűk elrendeződését. Ahogy valamelyik határhoz közelednek, a határőrök azonnal visszakergetik őket. A kiutasítottak között sok aggastván és gyermek és több nyomorék is található. A kiülőzöttetek száma még nem ismeretes. Posen környékén 200-ra becsülik számukat és körülbelül ugyanannyi tartózkodik Zbazin környékén. Helyzetük kétségbeesett. A német határőrség kutakodt az utasok ellenük. Újabb értesülés szerint — a határon való áttétellel — a német határőrök egy nőt és gyermekét megölték.

— BOMBAROBANÁS EGY HAIFAI ARAB KÁVEHÁZBAN. Július 3-án ismeretlen tettesek bombát dobtak egy arab kávéháza. Hivatalos jelentés szerint a bombarobbanás 35 személyt megsebesített, egy arabot pedig megölt.

A nagyváradai Zsidó Klub
„Carmel”
orth. kóser étterme
(Oradea, Heyman udvar, Bv. Reg. Ferdinand 3)
Telefon: 1400.
Uj redukált nyári árakat léptetett életbe.
A Schwartz Menyhért-féle brátka gyermeknyaraitására jelentkezni lehet ugyancsak a „CARMEI” vendéglőben.
Telefon: 12-11 és 1400.

— 15 ÉVES A HAIFAI TECHNIKUM. A haifai technikum 15 éves lett. Ez az évforduló ad aktualitást az itt következő adatoknak: A háromosztályos mérnöki osztálynak 500 diákja van, köztük 12 nő. A diákok 20 százaléka palesztinai. A többi a galutból, mindenekelőtt a lengyel galutból verődött össze. A tanári kar 27 tanárból és magántanárból áll. Tíz közülük Németországból került az országba. Az asszisztensek száma 17. Nyolcan közülük már a technikum neveltjei.

A technikumon a következő laboratóriumok működnek: Villamosság, általános vegytani, ipar-vegytani, fizikai, molekuláris fizikai, metallográfiai, mérés-technikai, építő-talajkutatási, építés anyag-kezelő laboratóriumok. Az építés problémáinak általános kivizsgálására rövidesen külön intézet is létesül a technikum keretein belül. A technikum ipariskoláin a következő szakmákban nyerne kiképzést: lakatoság, kovács mesterség, autogén és villanvhágesztés, mezőgazdasági gépjávitás és szerelés, villanyserelés, asztaloság. Az ipariskolákon 235-en tanulnak, többségük palesztinai. Az újonnan létesített tengerész iskolában, amelynek az idén csak az első osztálya működött, 41-en tanultak. A technikum különböző tanfolyamokat tartanak a szakmai továbbképzés szolgálatában. A technikum 25 ezer fontos büdzsével dolgozott. A tandíjakból mindössze 4000 font gyűlt be. A többi pénz adományokból, intézmény, intézmények szubvenciójából került ki.

— KLAL-CIONISTA KONFERENCIA VARSÓBAN. A napokban zajlott fel Varsóban a klalcionisták A) csoportjának országos konferenciája. A konferencia határozatot fogadott el, amely szerint követelni fogja a 21. cionista világtongresszustól annak kimondását, hogy a cionista politika végcélja a Zsidó Állam megteremtése Palesztinában. A konferencia prof. Chaim Weizmann, Jicchak Grünbaumot, prof. Selig Brodetzkit és dr. Nahum Goldmannt jelölte ki a lengyelországi általános cionisták A) csoportjának listavezetőivé. A konferencia a cionista pártok kiszélesített koalíciójának kérdésével is foglalkozott. Kimondta a konferencia, hogy minden erejéből támogatja a Fehér Könyvvel szembeni „non cooperation” politikáját, de ugyanakkor sikraszáll az angol demokratikus erőkkel való együttműködés érdekében. Végül Lengyelország zsidóságához fordult a konferencia azzal a felhívással, hogy kövessen el mindent „hajája határainak biztosítása érdekében.”

Olcsón és jól érkezhetsz
Herschkovits
orth. kóser pensiójában
BUCUREȘTI, Str. Carol 25. I. emelet
(bejárat Sirada Soarelui 7).

150 éves évforduló...

Milyen szerepet játszottak a zsidók a francia forradalomban?

Világszerte ünneplik most a francia forradalom 150 éves fordulóját. Ez alkalmat ad nekünk is arra, hogy a forradalmak forradalmának jubileuma alkalmával, annak zsidó vonatkozásait is feltárjuk.

1789 július 14-én tört ki a francia forradalom, amely új irányt adott Európa fejlődésének és olyan korszak kezdődött vele, amely folyton felfelé ivelt, míg napjainkban újra lehanyatlott. Mélyebbet bukkott, mint amennyit a „szabadság, testvériség, egyenlőség” eszméje annak idején emelkedett.

Amikor a francia forradalom kitört, a zsidók Franciaországban a legteljesebb jogtalanságban éltek. A nemzetgyűlési választások idején egynehány zsidó naturalizálton kívül, akik Délfranciaországban éltek, nem volt szavazati joguk. Csak Bordeauxban volt néhányan szavazati joga, köztük David Gradisnak, aki majdnem a város négy képviselőjének egyike lett. Amikor a nemzetgyűlés tagjait választották, többibben érintették a zsidókérdést is, a jelöltek az „instrukciók”-ban (cahiers-nek nevezték). Erdekös, hogy míg az elzászi és lotharingiai kerületek minden jogkiterjesztés ellen voltak, addig a többi választókerület több-kevesebb a zsidó egyenjogúsítás mellett voltak.

Cefberr vezetésével Elzászban, Lotharingiában és Metzben emlékiratokat szerkesztettek, úgynevezett *memoires des doléances et vœux*-t, amelyben a zsidók kívánásait terjesztették a kormány elé. Az elzászi zsidóellenes agitáció kihatással volt a nemzetgyűlés hangulatára is. (Valószínűleg már akkor, 150 évvel ezelőtt a német befolyás érvényesült). Amikor a *Bastille ostroma* után parasztlázadások törtek ki ország-szerte, ezeket Elzászban pogromok is kísérték. Több mint ezer zsidót kényszerítettek akkor arra, hogy *Sajocba* meneküljenek, különösen Bazelbe. Még a nyugtalanságok idején követelte Grégoire abbé, a zsidók irradhatatlan védelmezője, hogy biztosítsák a vagyoni- és életbiztonságot a zsidók számára.

1789 AUGUSZTUS 22

1789 augusztus 22-én merült fel az egyenjogúsítás terve az „emberi és polgári jogok deklarációjá”-val, amelyet a nemzetgyűlés tárgyalta. A zsidók érdekében sokan szólaltak fel. Közöttük *Mirabeau* és *Rabaud Saint Etienne* protestáns pap is. A párisi zsidók számos memoranduma követte ezt a vitát.

Amikor a véres események tovább folytatódtak Elzász-Lotharingiában, akkor Grégoire és Clermont Tonnerre 1789 szeptember 28-án azt az indítványt tették, hogy a kormány erélyesebb rendszabályokhoz nyuljon a zsidók elleni tilengések megakadályozására. Október 14-én megjelent *Izsák Berr* nancy-i zsidó vezetésével egy deputáció a nemzetgyűlés előtt és a beszéd, amelyet való együttműködés érdekében. Végül Lengyelország zsidóságához fordult a konferencia azzal a felhívással, hogy kövessen el mindent „hajája határainak biztosítása érdekében.”

lett napolva. Ekkor a zsidó egységfront a bordeauxi szefárd zsidók által meg lett bontva, akik az elzászi zsidók megtagadásával azt kérték, hogy csak nekik adják meg az egyenjogúsítást.

A FRANCIA ZSIDÓK EGYENJOGUSITASA

Végül a francia nemzetgyűlés 1790 január 28-án 373 szavazattal 225 ellenében elfogadta azt a javaslatot, mely szerint az összes portugál, spanyol, avignoni jellegű zsidók részére, akik francia területen élnek, azok a jogok maradnak érvényben, amelyeket eddig a különböző királyi pátensek biztosítottak számukra. Azonkívül, ha a nemzetgyűlés feltételeinek megfelelően, minden aktív polgári jog birtokába jutnak.

KI VOLT SALKIND HURVITZ?

Ekkor energikus lépéseket tettek Franciaország többi zsidói is, akik az előbbi kategóriába nem jutottak, hogy megszerezzék a teljes polgári egyenjogúságot. Különösen a Párisban lakó zsidók igyekeztek nyomást gyakorolni a nemzetgyűlésre. Azon a napon, amikor a nemzetgyűlés megadta a délfranciaországi zsidóknak a teljes polgári jogokat, megjelent a párisi községtanács előtt 50 nemzetiszínű kokárdával feldisített gárdista, köztük *Salkind Hurvitz*, akik erősen követelték a párisi zsidók számára is a teljes polgári egyenjogúságot a párisi községtanácsnál.

Ki volt *Salkind Hurvitz*? Érdekes zsidó sors. Iró volt. 1740-ben született Lublinban és 1812-ben halt meg Párisban. Megkapta a mendelsooni világnézet és kora fiatalágában eljutott Berlinbe. Megismerkedett a korabeli híres zsidó vezetőférfiakkal, majd később Nancyba ment, ahol Arje Löb ben Ascher oltani ismert rabbinál tanult, majd 1786-ban Párisba költözött. 1787-ben a művészet és tudomány támogatására alakult társaság nagydíját kapta meg azért a műért, amelyet a zsidók sorsának mikénti rendezése érdekében kifejtett. Két évvel később a párisi királyi könyvtár keleti osztályának igazgatója lett, de ezt az állását elvesztette a forradalom idején. Később nagy szegénységbe került és élete utolsó éveit idegen nyelvek tanításával tengette. Mint író nagyon tehetséges volt, írásait erős ironia jellemzte, sőt tulságos szarkazmust lehet szemébe vetni. Erősen harcolt a zsidó „klerikalizmus” ellen és sokat küzdött az elzászi zsidók emancipációjá érdekében.

A nemzeti gárdisták felvonulásának Hurvitz vezetésével meg is volt a kellő eredménye. A párisi 60 szekció közül 59 az egyenjogúsítás mellett szavazott és csak egyetlen szekció volt, amely a vidék véleményét akarta előbb bevárni. De ezzel egyidejűleg Elzászban az erős zsidóellenes propaganda tovább folyt, amelynek visszhangja volt a nemzetgyűlés előtt is.

A NAGY HARC EREDMÉNYE

Végül 1791 szeptember 27-én több hónapi erős harc után a következő határozatot fogadta el a francia nemzetgyűlés:

— *Tekintettel arra a körülményre, mely szerint az alkotmányban szabályosan meg van határozva, hogy kinek jár a francia polgár címe, aki minden aktív polgári jog birtokában kell legyen és az ehhez való feltéte-*

lezett jog szintén le lett fektetve az alkotmányban, azonkívül előbbi feltételezések után minden ember, ha az esküt és fogadalmat letette, hogy elulálja az alkotmányban körvonalozott kötelezettségeket, ennek alapján a nemzetgyűlés valamennyi korábbi dekrétumát, klauzula és kivételes törvényeket, amelyek a zsidókra vonatkoznak, hatályon kívül helyezi. Kötelesek azonban a zsidók kijelenteni, hogy az eskü letétele után minden kivételes jogról és privilégiumról lemondanak, amelyet eddig élveztek.

A nagy öröm közé keserűség is vegyült. Egy *Misson* nevű képviselő azt tanácsolta, hogy a zsidógyűlölő *Reubell* ajánlatát, amely szerint az elzásziak adósságát, amely zsidókkal szemben áll fenn, — töröljék. A nemzetgyűlés ezt el is fogadta.

A TOMBOLO TERROR ALDOZATAI

A nemzetgyűlés kezdete óta a strassburgi, nancy-i és bordeaux-i zsidók beléptek a nemzeti gárdába. A különböző pártokban és klubokban tevékenykedtek (jakobinusok, feullantok) és publicisztikailag is erősen dolgoztak a forradalom érdekében. Így *Salkind Hurvitz* is. A konvent idején, amikor a jakobinusok minden valláskultust üldöztek, a zsidók felajánlották arany és ezüst tárgyikat és hegyesereket is a forradalomnak, amit a jakobinusok el is fogadtak. Amikor a forradalmi terror tombolt, nagyon sok zsidó áldozatot is követelt. Részben mint „arisztokraták”, másrészt mint „nyanus hűlőldtek”. Sok zsidót jelentéhtelen okok miatt hatalmas pénzbírsággal sújtottak. Így a *Charles Peixotto*, vagy a *Rabba család*.

A híres zsidó vezérferfi, *Abraham Furtado*, aki a zsidondistákhoz tartozott, csak úgy tudta megmenteni életét, hogy elmenekült.

Jakob Pereire dohánygyáros és jakobinus hi lett végezve a forradalmi törvényszék által, mert résztvett a katolikusellenes demonstrációkon. Ugyancsak a nyaktól alatt végezték be életüket anokácselei: *Hajob Frank*, *Frey Julius* és *Emanuel*, akik Ausztriából jöttek Párisba. Kivégezték a vérpadon *Calmer Izsákot* is, aki a sansculotokhoz tartozott. Azon a címen, hogy mint a clichey-i forradalmi tanács tagja visszaéléseket követett el. *Fivérét Benjamin Louist* is kivégezték, akit royalistának, illetőleg összeesküvőnek tartottak. A direktórium idején is sok zsidó halt meg a forradalom furiái által.

Ennyi dióhéjban mindaz, amit a zsidókkal kapcsolatosan el kell mondjunk, akik szerepet játszottak a francia forradalom idején, 150 évvel ezelőtt. *Hatalmas és korszakokra kiható jelentősége volt a nagy revoluciónak, amely elindította azt a folyamat és amely kétségtelenül egy jobb zsidó horszakot biztosított.* A XIX. század végéig tartott a folyamat, amíg a francia forradalom által elindított mozgalom megérelte gyümölcsét. Gondoljunk csak az 1848-as eseményekre, amelyek a közép-európai és kelet-európai zsidóknak hozta meg az egyenjogúsítást, ami nagyrészt papíron maradt meg, minden vér és küzdelem dacára.

De ezeknek az elindítója mégis a francia forradalom volt. Es 150 év után gondoljunk fájó szívvel arra, hogy a felvilágosodott franciák, a humanizmus igazi és vérbeli hirdetői, ha ma feltámadnának, megdöbbenéssel látnák, hogy ennyire visszafelé fejlődött a világ. *Ha egy jakobinus ma telebredne és Berlin uccáján járna, nem hinné el, hogy ennyire visszatért a világ a gettóhoz, a pogromokhoz, a jogfosztásokhoz. Nem impónálna neki még a sok motor sem, meg a levegő oceanjában tovasiető és repülő ember sem, mert meggyalázták, porba tiporták a legszebbet, a legnagyobbat, a legértékesebbet, amit ember adhat embernek: a szabadságot, testvériséget és egyenlőséget!...*

Egy **12** MILLIOS NYEREMÉNYT
10010 SZÁMU DUPLA SORSJEGGYEL

6 EGY MILLIÓS NYEREMÉNYT
fiktetett ké **GHEORGHE STĂNOIU**

Állami Sorsjáték

La-Paz. — A bolíviai kormány első chillet követőre dr. Benjamin Cohen, Bolívia egyik legkiválóbb diplomatajelt nevezte ki. A zsidó származású Cohen a napokban érkezett meg állomáshelyére, La Paz-ba.

Jeruzsálem. — A palesztinai parti őrség újabb 272 zsidó „illegális” bevándorlót fogott el Nathania közelében. A hajót, amelyen a menekültek voltak, elkobozták. — A halál katonai törvényszék halála ítélt hét arabot, akik június 2-ikán Kalkilla közelében megölték egy katonát és rendőrt őrfőnököt. Más öt arabot életfogytiglani fegyházra ítélték. — A racionálion rendőrség leleltőztette az ottani Drit Trumpeldor revizionista ifjúsági mozgalom összes tagjait, számszerint 47 fiút és 7 leányt és mindannyiukat a sraffandi gyűjtőtáborba internálta. — Nashaslihi mérsékelt arab pártja nyolc volt terrorista vezér által aláírt kiáltványt terjesztett Palesztinában, amelyben ezek a vezérek állást foglalnak a Fehér Könyv mellett és azzal vádolják a mutitt, hogy személyes céljait idegen hatalmak segítségével akarja megvalósítani. A kiáltvány egyik aláírója, Mehamed Sabhi Arafat, a terrormozgalom volt vezértitkára.

Washington. — Az amerikai szenátus bevándorlási bizottsága megátávé tette a Wagner-Rogers-javaslatot, amely huszezer menekült gyermek befogadását irányozza elő a legközelebbi évekre. A bizottság kikötötte azonban, hogy a bevándorló gyermekek számát vonják le a bevándorlási kvótából.

Brüsszel. — A belga kamarában lefolyt idegenügyi vita képsán Victor de Laveley volt igazságügyminiszter és liberális képviselő cikket közöl, amelyben többek között a következőket írja: „A jó emberek, akik minden népek túlnyomó többségét alkotják, nem ismerik a spontán gyűlöletet, valaki felkezehez tartozik, mert az illető más fajhoz, vagy fellekezehez tartozik. A demagógok azok, akik — bizonyos körülmények, nyomor, vagy nagy számú zsidó jelentetéknek kihasználásával — beleoltják az emberekbe ezt a gyűlöletet. Belgiumban azonban nincs helye az ilyesminek. Nem ismerik megveien-dóbb és lealzóbb dolgot, mint azt, amikor egy egész népet egy védtelen kisebbség ellen uszítanak és izgatnak. Meg vagyok győződve arról, hogy ha netalán a mi országunkban is felútné fejét ez a borzalom, minden belga ember, akinek helyén van a szíve, egy emberként fog megmozdulni, hogy megsemmisítse ezt a fertőt.”

Kairó. — A kairói nagy zsinagóga bejórátánál pokolgépet találtak. A zsidó lakosság körében nagy nyugtalanságot kellett a hír.

London. — A yorki püspök elnöklete alatt a tudomány és kutatás védelmi szervezet fényes estét rendezett Londonban. Az estély célja az volt, hogy pénzeket gyűjtsenek össze a menekült zsidó tudósok palesztinai leteleptése javára. Az estélyen négyezer fontot hoztak fel, amelyet átutáltak a Jeruzsálemi Héber Egyetemnek, hogy kutatási és tanulmányi lehetőségeket teremtsen ezen tudósok számára. Beszédet tartottak F. G. Donnan volt angol közoktatásiügyi miniszter, Sir Samuel, Felix Frankfurter amerikai főbíró, lord Reading és a yorki püspök.

Varsó. A kereskedelemügyi miniszter nyilvánosságra hozta azoknak az importőröknek neveit, akiknek megengedték, hogy portugál narancsokat hozhassanak az országba. Ezen a listán egyetlen zsidó sem szerepel.

Mi a Keren Tel Hai?

Ez az alap a zsidó országépítésnek egyik fontos eszköze. A zsidó önvédelmet szolgálja. Támogatja a zsidó település önvédelmét és legbiztosabb erőnek a kifejezője.

A KEREN TEL HAI három iskolahajót tart lenn, hogy zsidó tengerészei legyenek a zsidó országnak.

A KEREN TEL HAI a zsidó betegsegélyezést is támogatja. Fenntartja az ucionista munkásszervezetet, amely az országépítők egyik végvára.

A KEREN TEL HAI fenntart számos munkáskolóniát!

A KEREN TEL HAI szervezi a fegyveres önvédelmet és zsidó tizezrek sorakoznak a nemzeti zászló alá. A Tel Hai alap a zsidó önérték, öntudat és embert méltóság kifejezője! Aki a Tel Hai alapot támogatja, a legbiztosabb országépítéshez járul hozzá egy légtárral.
Támogassuk a KEREN TEL HAI-t!

NAGYSZABASU BETAR-KONFERENCIA

MEDIAŞON. Julius hó 2-án ült össze Mediaşon az első erdélyrezi regionalis Brith Trumpeldor ifjúsági pügis (konferencia). 14 erdélyi város ca. 90 delegátusa jelent meg ezen a demonstratív jellegű összejövetelen. Egész napi plenáris ülést követve, este a mediaşi Zsidó Klub termében nagyszabású nyilvános Ucionista meeting volt, melyen a város zsidósága teljes létszámban megjelent, hogy meghallgassa a különböző városok szónokait. Dr. Hirsch Tibor az N.Z.O. elnöki megnyitója után Dr. Spitzer Viktor elűi mőfakéd vázolta román nyelven az Ucionista szervezet és a Betar ifjúsági csoport heroikus munkáját az ereti építómunkában, kiemelve a hős Betar ifjakat, akik életüket adták Erecért. Utána Dicker Hermann szgan mőfakéd, (Mediaş) méltatta Jabotinsky Vladimir nagyságát. A közönség e név hallatára percekgig szűnni nem akaró tapsviharban tört ki. Bein Jumi sibiui mőfakéd magyar nyelven biztatta a magasszámú közönséget a Betar támogatására. Guttmann Böcélél odorheui mőfakéd szípen felépített jiddis nyelvű előadást tartott nagy tetszéssel. Stein Mose, elűi szgan mők. „A betár hivatása Erec Jiszraelben” címmel trappans előadást tartott. Grosz Hermann mediaşi mőfakéd zárószavaival ért véget ezen impozáns nagygyűlés, amelyenre Mediaş zsidósága még eddig nem emlékszik. Különösen nagy örömet váltott ki a zsidóság körében az aznap Erecből érkezett távirat, mely jelenti, hogy Drach és Braun mediaşi betárok négyhónapos hajút után az Astir hajóval szerencsésen Erecbe érkeztek.

Egyébként ezen a konferencián a körzetből a következő csoportok vettek részt: Sibiu, Targu-Mures, Mercurea-Niraj, Odorheiu, Blaj, I. G. Duca, Aiud, Sighisoara, Brasov, Dumbraveni, Cluj, Mediaş, Luduş és Făgăraş.

— EGY MILLIÓ ÉRTEKŰ VAGYONNAL és havi haterzer lei jövedelemmel rendelkező 38 éves gyermektelen urinó keresi 45 év körüli komoly egzisztenciával bíró uriember ismeretségét házasság céljából. Leveleket „Szimpátia” jelíre a kiadóba kérek.

S-U-M-O-R

SEM NEM NYER, SEM NEM VESZIT...

A nagy ünnepeken rettenetes bünbánattal imádkozik az egyik hítsorosunk. Amikor ahhoz a pont-hoz ért, hogy „porból lettél, porrá leszel,” teljes erővel veri mellét és keservesen felzokog:

— Nem értelek, — mondja a mellette ülő barátja, — miért zokogsz így. Még megérieném, ha aranyból lettél volna és porrá lennél, de mitután porból lettél, porrá leszel, sem nem nyerez, sem nem veszítisz.

HOGYAN LESZ BELOLE METSZÓ?

Két anya találkozik és az egyik megkérde a másikat:

— Mi lesz a fiából?
— Nagyon szereti az állatokat — feleli a másik — hát mondtam a férjemnek, csináljunk belőle metszőt.

IGÉNY ÉS KÖTELESSÉG.

A váradi zsidó kórházban történt. Egyik jobb-módu chevra tag felesége anyai örömlöknek nézett elébe, mire férje elvitte őt a zsidókórházba. Az asszonyt a közös kórtérembe akarták vinni, de a férj magából kikelve lármáznai kezdett:

— Micsoda disznóság ez? Az én feleségem nem kap itt különösobát, mikor én harminc éve chevra-tag vagyok?

A kórház vezetőségé anyira megszeppen az erdőző chevratól, hogy végül mégis csak adták az asszonynak egy különösobát.

Másnap bemegy a férfi látogatába. Megfogja az egyik orvos:

— Mondja, kedves barátom, mit kiabált maga tulajdonképen tegnap olyan nagyon? Érdeklődünk a chevranál és azt a választ kapjuk, hogy valóban harminc éve tagja a chevranak, de a harminc év alatt még egy bani tagsági díjat nem fizetett.

— Hiszen ez a maguk szerencséje, — feleli a férj — mert képzelmék el, micsoda kravált csaptam volna akkor, ha még tagsági díjat is fizettem volna.

VENDEGLŐBÉN.

Mindössze két vendég ül egy főrdői vendéglőben. Egyszerre csak hívadják a főnököt és panaszkodnak:

— Nézze főnök ur, rettenetes itt a kiszolgálás. A főnök odahívja a pincért és így szól:

— Schönen sie sich nicht? Im ganzen haben sie da zwei lausige Gäste und nicht einmal die künnen sie bedienen?

AZ ORVOSPROFESSOR ÉS A KITERÉS.

Emanuel Mandelstamm híres orvos volt Kíevben. Orvostársai megítették professzornak, de a felsőbb hatóság nem akarta jóváhagyni, csak ha kiter. Amikor ezt elmondották Mandelstammnak, behívta háziszolgáját és így szólt:

— Uraim, ha jó orvost akarnak, itt vagyok én, de ha jó keresztény kell, itt van a háziszolgám.

KETTEN BESZÉLGETNEK:

— Te, valami jó ötlet kellene, amivel pénzt lehetne keresni.

— Minek az nekem, hiszen jólmenő üzletem van.

— Az igaz, csakhogy én nem is mostanra gondoltam, hanem a jövő hétre.

VÁLASZ.

Egy csunya barátunk egy gyönyörű nőt vett feleségül. A baráti szemrehányást tettek neki:

— Ilyen pocék ember létezik, hogy vehetél el egy ilyen gyönyörű nőt?

— Schaut's her, — mondja barátunk — warum soll mir die Gall heraus, es soll ihr die Gall heraus.

BUN DE IMPRIMAT. „GRAFICA”, ORADEA

NÉPUNK

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor

REVISTA EVREIASCA

Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Róma új rabszolgái

Azt hiszik a megalkuvók, a zsidóság imbolygó, de soha el nem süllyedő hajójának menekülő patkányai, a kikeresztelkedő renegátok, hogyha elhagyják küzdő, szenvedő sorainkat, akkor megmenekültek a lidércnyomástól, aminek ők a „zsidóság”-ot hiszik. Holott valóban lidércnyomás leszünk nekik éltük végéig. Ahogy mi zsidók nem feledjük a legboldogabb időkben sem, hogy volt egy Titus, aki felperzselt Jeruzsálemet, ugyan, hogy hiába dobnak ők is üszköi a zsidóság szentélyére Titus és Hadrián barbár katonái módjára, a mi lelki szentélyünk, örök zsidóságunk nem fog elhamvadni sohasem.

Templomokat, házakat, földi vagyonekat pusztíthatnak barbár kezek, a tűzcsóva megteheti kárhazatos munkáját, de Jaueh-t, a zsidó Tanházat soha, semmiféle tűz nem hamvaszthatja el. A németek az imakönyveket is el akarják égetni, meg a héber könyveket. Azt hiszik naiv elbizakodottságukban, hogyha auto-da-fé gyujtanak a könyvnek, — mint materának, — akkor ezzel a zsidóság örök értékeit is elpusztították. Nem tudják, hogy amig egyetlen zsidó lesz ezen a földön, aki ismeri a Tant és hiszi az Örökkevalót, addig nincsen olyan máglya a világon, amely az Eszmet elhamvaszthatja. Nem átok és nem tragédia, ha közlünk is dezertálnak, mert a térgese, ha elhull, annál egészségesebb lesz a fa többi virága-gyümölcse.

A bukaresi ötszáz, a zágrábi háromszáz, az aradi százegetyven, meg a többi városok zsidó szökevényei, akik arulással akarják a jobb és könnyebb életet biztosítani maguknak, hiu reményt kergetnek és dőlőbát után szaladnak. Tisobeav-nak csaknem kétezer éves kintó emléke úgy sem fog nekik nyugtot hagyni sohasem. Ezek azt hiszik, hogy megmenekültek a zsidóságtól, ha hátat fordítanak neki. És a zsidóság van olyan egészséges és életerős, hogy nem hívja őket vissza. Menjenek! A lelki chorbarnra, a lelkeknek erre a tisobeavi összeomlására kell most gondoljunk, amikor emlékeztünk a nagy pusztulásra, amely örök vándorlásra kényszerítette a zsidóságot.

De talán még ez is az isteni gondoskodás ez a látszat-szerencsétlenség, amely bennünket ér a hitehagyásokkal. A zsidó néfaja egészséges és sok jó gyümölcsöt érlel. Ha sok is a vér és sok is a könny, mely öntözi a humuszt, annál inkább javul a televény, amelyen kihajt a zsidóság fája. Mit nekünk a térges gyümölcs? Annál jobb lesz az igaz természet, a jövő generáció, amely verben és íajban acélozódik keménnyé, hogy ellentálljon a rossz idők viharainak. Mert minden vihar elmúlik egyszer és kiderül az égbolt. A mi egünk most nagyon komor, de hiszünk a zsidó jobb jövőben, amelynek el kell következni.

Emlékezzünk...

Egy esztendeje annak, hogy nagy gyász érte Románia népeit. Éviordulóhoz érkezünk és újra emlékezzünk Mária királynéra, a nagy uralkodó felejtethetlen hitvesére, aki szívének minden dobbanásával szolgálta népét és hazáját.

Egy éve annak, hogy egy ország állót lehajtott fővel a nagy királyné koporsója mellett. Az emlékezés virágai nem hervadtak el azóta sem és az idők végtelenségéig fogják hirdetni a Nagy Királyné örök és hervadhatatlan érdemeit.

Felséges uralkodónk édesanyja, I. Ferdinánd király hitvese, egy esztendővel ezelőtt tért meg öselhez és virraszt forrón szeretett népe felett. Erezzük, hogy még tulnan is aggódo szeretettel örködik az uralkodásuk alatt naggyá lett ország sorsá felett. Komoly, nehéz idöket élünk és Felséges Uralkodónk gondossága biztosítja annak az országnak határain belül élő minden egyes polgárnak nyugalmát és biztonságát. Nehéz idökbén élünk, nem napsütéses az európai horizont, de mi mégis nyugodtan nézhetünk a jövő elé.

Mélységes kegyelettel emlékezzünk a Nagy Királynéra, aki az argesi kastély kriptájában alussza örök álmát, egy dicsőséges munkában, korszakos harcokban és alkotásokban eltöltött élet után.

Újra elhelyezzük a kegyelet virágait Mária királyné hervadhatatlan emléke előtt és kérjük a Mindenhatót, hogy adjon hosszú életet Felséges Királyunknak és a Felséges Trónörökösnek, Mihály nagyvadjának.

Most, amikor a régi Szentély történelmi tragédiájának emlékeitől terhesek napjaink, amikor földön ülünk és gyászolunk, sirajjuk elpusztult országunkat, vigasztaljon bennünket, hogy egy életerős új nemzedék újra építi azt. De egyik „éché”-nk azoknak is szól, akik a megpróbáltatások napjaiban elhagyják sorainkat. Ezt a mostanában mindinkább erősödő lelki chorbant is elbirjuk. De megvetésünknek kell hangot adjunk, mert a lelki-szentély meggyalázói ők, akiknek ősei hetven nemzedéken át hordozták magukban a jövnei életelíxirt és a hetvenedik generációban mégis elfogadják a titusi feltételt és rabszolgáknak jelentkeznek Rómánál, hogy ezzel a rabláncsal a nyakukon megkönynyítsék életüket. Ők, a dezertőrök azt hiszik,

hogy ezzel „felszabadultak” és ledöbték magukról a „nehéz igát.” Mi meg azt hirtetjük és valljuk, hogy eladták magukat egy híkeiórt, eladták lelküket olyasvalamiért, ami ellen hetven generáción keresztül küzdöttek őseik.

Echo csendül az egy napra kopárrá tett templomok kövein. Emlékezzünk a sok felegetett templomra, az elmúlt év chorbantajaira. A német-osttrák és a csehországi felegetett templomok üszköis romjainál keserünk, meg az arulók fölött, akik elhagytak bennünket. De jön utána a vigasztalás napja és népi tragédiánk romjainál adjon nekünk vigaszt az ujjáépülő szent ország és a lelki megújulás, amelynek mielőbb el kell jöjjön az ideje.

A mi válaszuk:

Hatalmas épületek, városrészek és ötven kolónia létesült az arab terror kezdete óta

Jeruzsálem. — Három és fél év óta folynek a terrorcelkmények Palesztinában és a zsidó nép hallatlan életerejére vall, hogy zsidó óta ötven új kolóniát létesített. Az ötvenedik kolónia alapköve Beer-Tuvia-tól nyolc kilométerre fekszik és neve: Beth Alfa. Beth Alfa az ország déli részén épült fel és az első települők egy éjszaka alatt rakták le alapköveit. Julius 16-án Mikee Jiszrael mellett létesült még egy kolónia, amelynek Klar Netter lett a neve, az Alliance létesítőjének Charles Netter-nek emlékére.

Egyiptomba. Egy angol brigád 4000 emberből áll a hozzátartozó osztagokkal. A palesztinai építési és alkotási kedvre jellemző, hogy 250.000 font költséggel épült óriási házkolosszus épül Jeruzsálemben. Egyiptomi pénzkapacitás építeti a házkomplexumot, amely Palesztina legnagyobb épülete lesz. Az építési turpálványzatot dr. Friedmann Sándor szigeti származású fiatal mérnök nyerte el. Két levent keresztül 700 embernek fog kenyeret adni ez a hatalmas építkezés.

Ezek a jelenségek mind arra mutatnak, hogy a palesztinai építőmunka mind nagyobb lendületet vesz, ötven kolónia a legszébb válasz az angolok rosszindulatára és az arabok terrorjára.

Ugyancsak a palesztinai helyzet enyhülését jelzi az a körülmény is, hogy egy gyalogos katonai brigádöt átvezényelték